

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Diplomová práce

Cizojazyčná komunikace v krizových situacích
Communication in foreign language in crisis situations

Vypracovala: Bc. Ivana Pechová

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 27. 4. 2018

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, Ph.D. za odborné vedení, rady a podněty při vedení mé diplomové práce, za její ochotu a vstřícné jednání.

Anotace

Teoretickým východiskem této práce byla sophrologistika jako vědní obor. Sophrologistika je věda, která zkoumá, jak se člověk jazykově chová v krizové situaci. Základem je, aby člověk komunikoval jednoduše, stručně a jasně. Práce se dále věnuje tomu, jak správně jednat v krizových situacích, jak naslouchat lidem, kteří se ocitli v krizové situaci. V závěru teoretické části se práce zabývá charakteristikou krizových situací.

Praktická část práce se věnuje komunikaci v krizových situacích, jaká slovní spojení je vhodné v dané situaci použít, ale upozorňuje i na to, co by se říkat nemělo. Tato práce ukazuje odlišnost čísel tísňových linek u nás a v německy mluvícím prostředí, nabízí ukázky rozhovorů z volání na tísňové linky. Pak práce popisuje reálné krizové situace (krádež a odcizení osobních věcí, požár, dopravní nehoda, úraz, pokousání psem, uštknutí hadem a otřes mozku), do kterých se žáci mohou v zahraničí dostat. Ke každé krizové situaci je nabízeno několik aktivit, které je vhodné použít ve výuce, k situacím je uvedena i vhodná slovní zásoba, kterou by žáci na úrovni A1 a A2 měli znát.

V závěru praktické části práce byla provedena analýza vybraných učebnic německého jazyka. Předmětem zkoumání bylo, zda se vybrané učebnice zabývají tím, jak reagovat v krizových situacích a obsahují i vhodnou slovní zásobu.

Klíčová slova: sophrologistika, krizové situace, komunikace v krizových situacích, krizové situace ve výuce německého jazyka

Abstract

The theoretical starting point of this work was sophrolinguistics as a science discipline. Sophrolinguistics is a science that examines how a person is linguistically behaving in a crisis situation. The basis is that one communicates simply, briefly and clearly. This thesis is also focused on how to deal properly in crisis situations, how to listen to people who find themselves in a crisis situation. At the end of the theoretical part, the thesis deals with characteristics of crisis situations.

The practical part deals with communication in crisis situations, what kind of words is appropriate in the given situation, but also points out what should not be said. This thesis shows the difference in the number of emergency lines in our country and in the German-speaking environment, offers examples of interviews from calls to emergency lines. Then the thesis describes real crisis situations (theft and theft of personal belongings, fire, traffic accident, injury, dog biting, snake bite and brain shake) in which pupils can get abroad. For each crisis situation, there are several activities to be used in teaching. The situation also includes the appropriate vocabulary that pupils at language level A1 and A2 should know.

At the end of the practical part of the thesis an analysis of selected textbooks of the German language was performed. The subject of the study was whether the selected textbooks deal with how to respond in crisis situations and include appropriate vocabulary.

Key words: sophrolinguistics, crisis situations, communication in crisis situations, crisis situations in teaching German

OBSAH:

ÚVOD	8
Teoretická část.....	10
1. Sophrologistika.....	10
1.1 Charakteristika sophrologistiky.....	10
1.2 Důležitost sophrologistiky.....	10
2. Jak jednat v krizových situacích.....	12
2.1 Obecné zásady jednání v krizových situacích.....	12
2.2 Jak komunikovat v krizových situacích	12
2.3 Empatie a naslouchání při komunikaci v krizových situacích	13
2.4 Interkulturní aspekty krizové komunikace	14
3. Krizové situace	16
3.1 Krizová situace	16
3.2 Dělení krizových situací.....	16
Praktická část.....	17
4. Komunikace v krizových situacích	17
4.1 Výroky vhodné pro použití v krizových situacích.....	17
4.2 Čemu se při komunikaci v krizových situacích vyhnout.....	18
5. Vybrané krizové situace	20
5.1. Důležitá telefonní čísla a první pomoc	20
5.1.1 České tísňové linky.....	20
5.1.2 Tísňové linky v německy hovořícím prostředí	29
5.1.3 Jak volat na tísňovou linku	30
5.1.4 Velvyslanectví České republiky v Německu, v Rakousku a Švýcarsku	30
5.1.5 Neodkladná první pomoc	31
5.2 Odcizení a ztráta osobních věcí.....	32
5.3 Požár.....	35
5.4 Dopravní nehoda	39
5.5 Úraz	42
5.6 Pokousání psem.....	44
5.7 Uštknutí hadem.....	48
5.8 Otřes mozku	50
6. Analýza vybraných učebnice německého jazyka	52
6.1 Učebnice a pracovní sešit Beste Freunde	52
6.2 Učebnice a pracovní sešit Deutsch.com 1	53
6.3 Učebnice a pracovní sešit d.leicht 1, 2	53

6.4 Učebnice Super! 1, Super! 2.....	53
6.5 Výsledky analýzy učebnic.....	54
7. Slovní zásoba ke krizovým situacím	55
8. Závěr.....	61
9. Resümee	64
10. Seznam použité literatury:.....	67
Internetové zdroje:.....	68
Zdroj použitých barevných obrázků.....	71
Odkazy na videa použitá v aktivitách pro žáky	71

ÚVOD

Dostanou-li se žáci v zahraničí do krizové situace, je potřeba to řešit. Aby žáci v těchto situacích mohli vhodně reagovat, je důležité, aby znali jednoduchou slovní zásobu, která jim komunikaci v dané krizové situaci usnadní. Žáci by měli komunikovat jasně, výstižně a stručně. Taková komunikace je v krizové situaci velmi efektivní. Proto píšu tuto diplomovou práci, jejímž teoretickým východiskem je sophrologistika, která se zabývá tím, jak v krizové situaci jazykově jednat.

Více jsem se o sophrologistice rozepsala v teoretické části práce. Dále jsem se věnovala tomu, jak jednat v krizových situacích, jak komunikovat a být empatický. Neopomněla jsem zmínit i odlišnost kulturního prostředí, ve kterém se krizové situace mohou přihodit. V závěru teoretické části jsem charakterizovala krizové situace.

V praktické části jsem se věnovala komunikaci v krizových situacích, vypsala jsem výroky, které je vhodné v dané situaci použít. Uvedla jsem i výroky, které se nehodí použít v krizové situaci. V následující kapitole jsem popsala konkrétní krizové situace. V rámci této kapitoly jsem se zmínila o číslech tísňových linek u nás i v německy mluvících zemích. Na tato čísla mohou žáci volat, dostanou-li se do krizové situace. I v rámci německy mluvících zemí jsou čísla tísňových linek odlišná, pouze linka 112 je stejná. Pro přehlednost jsem vytvořila tabulku, v které je názorně vidět odlišnost čísel tísňových linek. Uvedla jsem i kontakty na ambasády v Německu, Rakousku a Švýcarsku, na které se žáci v případě potřeby mohou obrátit. Stručně jsem se věnovala zásadám první pomoci. V této kapitole jsem popsala vybrané krizové situace, do kterých se žáci mohou dostat na zahraničním pobytu, nebo na dovolené v zahraničí, jako například krádež a odcizení osobních věcí, nehoda, požár, úraz, pokousání psem a uštknutí hadem, otřes mozku. Na tuto problematiku jsem se zaměřila z pohledu učitele německého jazyka. Věnovala jsem se i tomu, jak by se žáci v krizových situacích měli chovat a jak v nich komunikovat. Domnívám se, že výuka německého jazyka žáky dostatečně dobře nepřipravuje na komunikaci v krizových situacích. Ke každé situaci nabízím několik aktivit, které je vhodné zařadit do výuky, když jsou tématem hodiny krizové situace. Tyto aktivity by měly umožnit žákům nacvičit a zautomatizovat jednání v cizím jazyce, procvičit cizojazyčné reakce na krizové situace.

Ke každé krizové situaci jsem vypsala vhodnou slovní zásobu, již jsem rozdělila na aktivní a receptivní. Aktivní slovní zásobu by žáci měli umět používat, receptivní slovní zásobě by žáci

měli rozumět, ale nemusí ji aktivně používat. Vybraná slovní zásoba by žákům měla usnadnit komunikaci v krizových situacích.

Následně jsem provedla analýzu učebnic německého jazyka pro žáky základních škol. Německý jazyk se na základních školách nabízí jako druhý cizí jazyk na jazykové úrovni A1 a A2 , proto se dalším jazykovým úrovním nevěnuji. Pro analýzu jsem vybrala tyto učebnice, protože patří mezi nejnověji vydané. Jsou to učebnice: *Beste Freunde 1*, *Beste Freunde 2*, *Deutsch.com*, *d-leicht 1*, *d.leicht 2*, *Super! 1*, *Super! 2*. Věnují se vybrané učebnice v nějaké lekci slovní zásobě, která usnadní komunikaci při zranění, požáru, krádeži atd.? V učebnicích mě zajímalo, zda se některá z nich alespoň okrajově zabývá některými krizovými situacemi a zda v nich najdu taková slovíčka či fráze, které by se v krizových situacích daly použít. Obsahují vybrané učebnice vůbec takovou slovní zásobu, která žákům umožní komunikaci v krizových situacích?

Teoretická část

1. Sophrolingvistika

V této kapitole stručně popíši, co je sophrolingvistika, čím se zabývá a proč je v dnešní době tak důležitá. Jde o mladý, ještě neprozkoumaný obor a bohužel není k němu dostatek zdrojů a informací. Většina zdrojů je cizojazyčných, převážně francouzských.

1.1 Charakteristika sophrolingvistiky

Sophrolingvistika se zabývá komunikací v krizových situacích a tím, jak bychom měli efektivně formovat myšlenky, aby při sdělení nebyly příjemcem vyhodnoceny dvojznačně. Správné jazykové sdělení nám umožní v dané situaci co nejrychlejší reakci. Sophrolingvistika nás připravuje na použití jednoduchých a efektivních jazykových prostředků, které jsou vhodné pro srozumitelnou komunikaci. (URL26)

V těchto situacích jsme vystresovaní, pod tlakem, takže je velmi důležité, abychom byli schopni komunikovat jasně, stručně, výstižně a efektivně jednat. Jde především o komunikaci s postiženými osobami, ale i s hasiči, záchranáři, policisty. (URL24) Se sophrolingvistikou souvisí neurologie a neuro-lingvistické programování (NLP), které patří ke komunikačním technikám, zaměřuje se na naše reakce v určité situaci, ne na původ našeho chování. (URL28)

V krizových situacích je potřeba zachovat klid a být vyrovnaný, k tomu pomáhá metoda sofrologie, na jejímž vzniku se podílel uznávaný neurochirurg a psychiatr Alfonso Caycedo. V krizových situacích jsou lidé často vystaveni stresu, tato metoda jim pomůže vyrovnat se s nastalou situací, zlepšit mysl, duševní zdraví i zvýšit jejich odolnost. Tato metoda je známá především ve Španělsku, Švýcarsku a Francii. (URL27)

1.2 Důležitost sophrolingvistiky

Cestování po celém světě je dnes běžná věc, při cestách se můžeme dostat do nepříjemné situace, ohrožení života, do nějakého nebezpečí. Často můžeme být svědky dopravní nehody, nějakého úrazu, mimořádných událostí. Tyto situace jsou velmi vypjaté a je důležité v nich umět komunikovat, nejen v rodném jazyce, ale i v cizím jazyce. Může se stát, že budeme potřebovat komunikovat v cizím jazyce i na našem území, pokud bude účastníkem krizové situace nějaký cizinec. Schopnost komunikovat v těchto situacích je opravdu důležitá, proto by jí měla být věnována pozornost. (URL24, 25) Na tohle nás dobře může připravit výukový

program European Rescue Academy, který spolupracuje s hasiči a záchranáři z různých zemí (USA, Francie, Švýcarsko, Lucembursko). Připravuje nás na situace, do kterých se můžeme dostat jako svědci, oběti a především účastníci, kdy se od nás očekává rychlá reakce. Díky správné a rychlé reakci tak můžeme zachránit lidský život. V těchto situacích se bohužel objevují i rušivé vlivy, které mohou sdělení zcela pozměnit, nebo se celé naše sdělení může v komunikaci zcela ztratit. (URL26)

2. Jak jednat v krizových situacích

V této kapitole přiblížím, co dělat, pokud se žáci ocitnou v krizové situaci, jak by se měli chovat a jak se z té situace dostat. Měli by umět správně komunikovat s lidmi, kteří jsou obětí krizové situace. Je důležité, aby žáci věděli, jak se dá těmto lidem pomoci. Obecné zásady, se kterými by žáci měli být od učitelů obeznámeni a které jsou důležité při jednání v krizových situacích. Tyto skutečnosti bych s žáky neprobírala o hodině cizího jazyka, ale s těmito skutečnostmi by měli být žáci seznámeni v jiných předmětech, např. občanské nauce, výchově ke zdraví.

2.1 Obecné zásady jednání v krizových situacích

To nejdůležitější, co by měli žáci vědět je, že mají zachovat klid, jednat s rozvahou a bez paniky. Ať se žáci ocitnou v jakékoliv nepříjemné situaci, musí mít na paměti, že vždy je na prvním místě dbát na vlastní zdraví a bezpečnost. Starosti a obavy o záchranu majetku jsou vedlejší. Pak je důležité, aby žáci nebyli lhostejný k ostatním lidem, především lidem starým a nemocným, dětem a všem, kteří se nacházejí v jejich okolí. Žáci vždy musí dodržovat pokyny od hasičů, policistů a záchranářů, jejich nedodržením totiž může být ohrožen jejich život. Není dobré, aby žáci zbytečně telefonovali a přetěžovali tak telefonní síť, kterou potřebují záchranáři. Pokud si to situace žádá a žáci uslyší sirénu, musí neprodleně vyhledat úkryt. V žádném případě není vhodné, aby žáci šířili poplašné zprávy a neověřené informace, měli by se spoléhat pouze na oficiální zdroje, které mapují danou situaci. Jsou-li zrovna žáci ve škole, budou se řídit pokyny svých učitelů, kteří jim zajistí ochranu a odvedou na bezpečné místo. (URL14)

2.2 Jak komunikovat v krizových situacích

Poznatky, o tom, jak komunikovat v krizových situacích, se žáci dozvědí z hodin občanské nauky, ideálně v rámci projektových dnů, dnů se záchranáři. Žáci tak uvidí na vlastní oči komunikaci profesionálů, jejich klid, vyrovnanost i řeč těla. Komunikace v krizových situacích není snadná a vyžaduje specifické postupy a přístupy. Komunikaci znesnadňuje prostředí, různé překážky, které se v prostředí nachází, emoce, psychické rozpoložení účastníků komunikace, předsudky a rozpoložení komunikantů. Ten, kdo komunikuje se zasaženými lidmi, může svým přístupem a volbou vhodných slov ostatní uklidnit, nebo naopak může svou komunikací velmi uškodit. Člověk, který komunikuje v dané situaci s ostatními účastníky krizové situace, může být policista, hasič, starosta, záchranář, pracovník

krizového řízení, novinář, soused atd. Pro optimální komunikaci je důležité nejen naše vyjadřování, ale svou roli hraje i řeč těla, intonace řeči, tón, mimika a gesta, postoj těla. Žáci by si měli zapamatovat, že je třeba komunikovat s empatií, jasně, strukturovaně a v malé míře i lehce asertivně. Důležité je naslouchat ostatním, co aktuálně potřebují (srov. Vymětal, 2009, s. 88).

Komunikaci v krizových situacích můžeme rozdělit do tří složek, a to na verbální (slovní), paraverbální (mimoslovní), neverbální (řeč těla). Do verbální komunikace patří formulování myšlenek, vyjádření porozumění, věcnost a otevřenost v komunikaci, argumentování, kladení otázek, vyjádření porozumění a aktivní naslouchání, dávat a přijímat zpětnou vazbu, projevit asertivitu. Paraverbální komunikace zahrnuje plynulost řeči, rychlost řeči, barvu, tón a intenzitu hlasu, délku mluvení a různá přerázení, zakoktání. K neverbální komunikaci patří mimika (výrazy obličeje), gestika (pohyby těla), postoj celého těla (posturologie), vzdálenost mezi komunikanty (proxemika), oční kontakt, jeho trvání a četnost, dotýkání (haptika) (Vymětal, 2009, s. 89).

2.3 Empatie a naslouchání při komunikaci v krizových situacích

Určitě je dobré, když žákům vysvětlíme, co je to empatie, třeba při hodině občanské výchovy. Empatie je schopnost vcítit se do druhého člověka a dívat se na situaci jeho očima. Vyjádříme lítost nad tím, co se stalo, snažíme se pomáhat těm, kteří to potřebují. Především v nelehkých životních situacích, jako jsou krizové situace, je žádoucí, aby žáci věděli, jak správně komunikovat s lidmi. Vcítění se do druhých osob a porozumět jim, je velmi důležité.

Projevy empatie jsou v krizových situacích velmi přínosné, osoby, které byly nějak zasaženy nepříjemnou situací, jsou často velmi rozrušené, proto je důležité, aby měli žáci i při komunikaci trpělivost, nespěchali na ně, neskákali jim do řeči. Při dotazování a zjišťování, co potřebují, by žáci na takovéto osoby rozhodně neměli naléhat. Je velmi důležité, aby žáci projevíli pochopení, zájem a soucit. Stejně tak by žáci měli osoby zasažené krizovou situací povzbudit k hovoru, ať už verbálně, či neverbálně. I samotné ticho hraje v komunikaci velkou roli. Je velmi přínosné, aby žáci věděli, kdy je třeba mlčet, nebo udělat v hovoru přestávku. Své emoce by žáci měli umět ovládat a v dané situaci by neměli člověka, který potřebuje pomoc, zahltit svými vlastními emocemi. Pláč a truchlení jsou běžné a oprávněné reakce na to, co se stalo, co osoby v krizových situacích prožili. Zasaženým osobám velmi pomůže,

budou-li jim žáci trpělivě a pozorně naslouchat. Vyslechnou si jejich pocity, názory, záměry. Ztotožní se s jejich pocity, vyjádří soucit a pochopení (Vymětal, 2009, s. 89, 90).

2.4 Interkulturní aspekty krizové komunikace

Žáci by měli být upozorněni na to, že se v krizových situacích mohou setkat i s lidmi, kteří pocházejí z odlišného kulturního prostředí. Lidé vyznávající jiné náboženství, mohou pocházet i z jiného světadílu. Používání různých gest a symbolů, které jsou typické pro naše prostředí, může v jejich kultuře znamenat něco jiného. Ve výuce bych pro žáky připravila prezentaci, ze které by se dozvěděli kulturní odlišnosti a zvyklosti, žáci by si prohlédli fotografie a obrázky z jiných kulturních prostředí.

Na doporučení světové zdravotnické organizace by žáci měli komunikaci přizpůsobit dané kultuře. Citlivě by měli volit slova, která použijí v situacích, které sugerují etnické stereotypy. Pozor by si žáci měli dát také na odlišné kulturní významy symbolů, barev, znaků i jiné kulturní standardy při konverzaci. Zda je vhodné, aby žáci používali humor, jakou by měli zvolit vhodnou vzdálenost při konverzaci s druhými osobami. Měli by zvolit vhodnou hlasitost a rychlost řeči, určitě by se měli vyhnout tabuizovaným tématům. V některých zemích se stává běžnou věcí, že jsou připravovány krizové informační materiály v jazycích všech skupin obyvatelstva, které žijí v dané oblasti či regionu. Na těchto informačních letácích se žáci dozvědí například o deseti základních položkách, které by měli mít ve svém evakuačním zavazadle (Vymětal, 2009, s. 98, 99).

V mezikulturní komunikaci by žáci měli dodržovat určité zásady, k těm hlavním patří respekt k osobnímu prostoru. Pro západoevropské kultury a severoamerické kultury je norma pro osobní prostor taková vzdálenost, jako je délka natažené paže. Žáci by měli ukázat svoji vnímavost a otevřenost, úsměv, oční kontakt a pokývnutí hlavou. I řeč těla by měla vyjadřovat otevřenost, tedy mírný náklon, otevřené dlaně. Pozor by si žáci měli dát na tělesné dotyky, v některých kulturách to není zvykem a mohlo by to být druhému nepříjemné. Díky otevřenosti, upřímnosti a empatii se dá překonat mnoho kulturních odlišností. Při jazykové bariéře, která je velmi obvyklá při komunikaci s někým, kdo pochází z odlišného kulturního prostředí, by žáci měli jasně artikulovat, mluvit pomalu a ne příliš na hlas. Vyhnout by se měli slangovým slovům a zkratkám. Při komunikaci by žáci měli volit slova jednoduchá, bez cizích slov a abstraktních termínů. Dále by měli respektovat specifika daná příslušností k různým náboženským skupinám. I když skupina lidí hovoří stejným jazykem, může mít

odlišnou víru, kulturní zvyklosti, takže je dobré se zeptat, co lidem v konkrétní situaci nejvíce vyhovuje (Vymětal, 2009, s. 101.) V západní Evropě a Severní Americe bývá zvykem podání ruky, udržování očního kontaktu, otevřený způsob hovoru. Ideální vzdálenost pro komunikaci je na délku paže, je dobré, pokud není dlouho ticho, v tichu se Američané necítí moc příjemně. Při komunikaci s lidmi, kteří pocházejí z oblasti Jižní Ameriky, by se žáci měli vyvarovat osobním otázkám, neptat se na věk a peníze. Není slušné, aby žáci stáli s rukama v bocích a upozorňovali na něco pískáním. Lidé pocházející z jihovýchodní Asie jsou při komunikaci zvyklí, že se nedívají přímo do očí, oční kontakt není žádoucí, není zdvořilé smrkat na veřejnosti a ukazovat ukazováčkem. Vždy by žáci měli komunikovat s úctou k ostatním a s pokorou, nesedět se zkříženýma nohama a neměli by mít ruce v kapsách. U obyvatel ze západní Afriky by žáci měli vždy pozdravit, oční kontakt se staršími osobami není žádoucí, neměli by ukazovat otevřenou dlaň s nataženýma prsty. To je považováno za velkou hrubost. Pokud by žáci chtěli osobám něco podat, měli by použít obě ruce, nikdy ne jen levou ruku (Vymětal, 2009, s. 102-104).

Závěrem bychom měli žákům sdělit, že ať se při komunikaci setkají s lidmi, kteří mají různé vyznání a pocházejí z různých oblastí světa, vždy by s nimi měli jednat s respektem, úctou, empatií, nepovyšovat se na ně a být k nim upřímní a otevření.

3. Krizové situace

V této kapitole objasním, co jsou krizové situace, jak se dají krizové situace rozdělit. Krizové situace jsou velmi časté a žáci se do nich mohou dostat např. o prázdninách při pobytu v zahraničí. V těchto krizových situacích by měli žáci být schopni komunikovat v německém jazyce. Co jsou krizové situace a jak se v nich chovat, by se žáci měli dozvědět např. o hodinách občanské nauky, výchovy ke zdraví nebo preventivních přednáškách.

3.1 Krizová situace

Jako krizovou situaci označuje zákon o integrovaném a záchranném systému „mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ (Zákon č. 239/2000 Sb., URL29) Tomuto ohrožení nelze zabránit ani jeho následky odstranit obvyklou činností správních úřadů, záchranných sborů, ozbrojených sil. (URL1)

3.2 Dělení krizových situací

Krizové situace lze rozdělit na přírodní a antropogenní. Mezi přírodní krizové situace řadíme živelné pohromy, jako je například povodeň, nebo naopak dlouhodobé sucho, zemětřesení, požáry, laviny. Patří sem i hromadné nákazy u lidí, zvířat i polních kultur. K antropogenním krizovým situacím patří rozsáhlé havárie, jako například znečištění vody, ovzduší, exploze atd., dále pak krize v ekonomické, vnitrostátní, společenské sféře, narušení dodávek potravin, vojenské napadení státu, hrozba teroristických akcí, rozsáhlé migrační vlny atd. (URL1) Ve výuce němčiny na úrovni A1 a A2 není cílem připravit žáky na řešení všech výše uvedených situací, ale ve své práci uvádím nejčastější krizové situace, do kterých se žáci v zahraničí mohou dostat. Vybrala jsem takové krizové situace, se kterými se žáci mohou často setkat a do kterých se mohou dostat. Těmito situacemi jsou odcizení a ztráta osobních věcí, dopravní nehoda, požár, úraz, pokousání psem, uštknutí hadem a otřes mozku.

Praktická část

4. Komunikace v krizových situacích

V této kapitole nejprve uvedu fráze a slovní spojení, které je dobré použít, pokud se žáci dostanou do krizové situace. Dále uvádím i fráze, kterým by se žáci v těchto situacích měli vyvarovat a nepoužívat je.

4.1 Výroky vhodné pro použití v krizových situacích

Zde uvádím výroky, které žáci mohou použít při komunikaci v krizových situacích. Tato slovní spojení jsou vhodná k uklidnění ostatních, lze jimi vyjádřit projev soucitu a vcítění. Tyto fráze bych ve výuce žáky učila pomocí kartiček. Na kartičkách budou fráze uvedeny německy, na dalších budou fráze česky. Žáci k sobě budou muset správně přiřadit kartičky, tak, aby fráze v němčině odpovídala frází v češtině. Pak přijdou na řadu barevné obrázkové kartičky, žáci budou k obrázkům přiřazovat vhodné fráze.

Níže jsem vypsala několik jednoduchých i složitějších frází, které je vhodné použít při komunikaci s lidmi, kteří se stali oběti požáru, dopravní nehody, povodní, zemětřesení atd.

Was ist los? (Co se stalo?)

Was kann ich tun? (Co mohu udělat?)

Wie fühlen Sie? (Jak se cítíte?)

Sind Sie verletzt? (Jste zraněný/á?)

Ich höre Sie. (Poslouchám Vás.)

Möchten Sie sich ausruhen? (Chcete si odpočinout?)

Es muss sehr schwierig sein. (Musí to být velmi těžké.)

Hier gibt es Wasser, trinken Sie. (Tady je voda, napijte se.)

Etwas zu essen/trinken? (Něco k jídlu/pití?)

Diese Möglichkeiten sind die Lösung für Sie. (Jsou tyto možnosti jsou pro Vás řešením.)

Ich habe Unterkunft/Transport besorgt (Zařídil jsem ubytování/dopravu)

(srov. Vymětal, 2009, s. 98)

Obrázkové kartičky k danému tématu:

4.2 Čemu se při komunikaci v krizových situacích vyhnout

Sdělují-li žáci něco nepříjemného, rozhodně by se měli vyhnout přehnanému emočnímu reagování, úniku od tématu a překrucování skutečností. Měli by dbát na to, aby jejich verbální projev nebyl v nesouladu s projevem neverbálním. Měli by být upřímní v tom, co říkají i jak se chovají, neměli by své pocity předstírat. Není dobré příliš zobecňovat danou situaci na základě jiných případů. Vyhnout by se žáci měli přerušování nebo skákání do řeči, čímž by u druhých mohli vyvolat nezáměr a nepochopení. Do sdělení od druhého by neměli žáci vkládat svá očekávání a obavy, nedejde tak ke zkreslení výpovědi. Pozor na to, aby jejich neverbální chování nebylo v nesouladu s tím, co žáci říkají a jak se chovají. Pro druhé může být takovéto chování, jako je například tčkání očima, velmi matoucí (Vymětal, 2009, s. 93). Frázím, které uvádím níže, by se žáci měli při komunikaci vyhnout. Ať se osoba, se kterou mluví, ocitla v kterékoliv krizové situaci, nikdy při rozhovoru s ní by neměli nepoužít tyto fráze.

Alles wird gut. (Všechno bude v pořádku.)

Ich verstehe, wie Sie sich fühlen. (Chápu, jak se cítíte.)

Seien Sie froh, dass Sie überlebt haben. (Buďte rádi, že jste přežili.)

Beruhigen Sie sich! (Uklidněte se!)

Ich würde das an Ihrer Stelle tun. (Já bych na vašem místě udělal toto.)

Mluví-li žáci s někým, kdo byl zrovna okraden, nebo zažil autonehodu, kterou nezavinil, nebo dokonce ztratil svého blízkého, žáci by neměli použít tyto fráze.

Wenn Sie sich aufregen, gehen Sie an die frische Luft. (Když jste rozčilený, jděte na čerstvý vzduch.)

Die Zeit heilt alle Wunden. (Čas zahojí všechny rány.)

Sie haben keine ernsthaften Verletzungen. (Nemáte žádná těžká zranění.)

(srov. Vymětal, 2009, s. 97)

5. Vybrané krizové situace

V úvodu této kapitoly se věnuji číslům tísňových linek a jejich důležitosti. Nabízím i několik autentických rozhovorů z volání na tísňové linky, aby se žáci seznámili s tím, jak takový rozhovor probíhá. Dále uvádím takové krizové situace, do kterých se mohou žáci velmi často dostat. Situaci popisuji, k dané situaci nabízím vhodnou slovní zásobu, přidám vhodné barevné kartičky, které žákům pomohou při výuce. Ke každé vybrané krizové situaci nabízím několik vhodných aktivit, které by se daly využít ve výuce. Slovní zásobu rozdělím na aktivní, kterou žáci budou aktivně v komunikaci využívat a na receptivní slovní zásobu, které žáci rozumí, ale aktivně ji nepoužívají. Zabývám se těmito situacemi: odcizení a ztráta osobních věcí, požár, dopravní nehoda, úraz, pokousání psem, uštknutí hadem a otrěs mozku.

5.1. Důležitá telefonní čísla a první pomoc

Znalost čísel tísňových linek je velmi důležitá, proto se tato čísla žáci učí znát již od raného dětství. Ve škole si důležitost tísňových telefonních čísel opakují o hodinách prvouky a občanské nauky. Pokud se žáci dostanou do krizové situace, musí znát důležitá telefonní čísla, díky nim je velká šance, že někomu zachrání život. Žáci by měli vědět, že zneužití a zbytečné blokování těchto tísňových linek je trestné, jejich blokování může stát ty, kteří pomoc opravdu potřebují, i život. Pro názornost a lepší zapamatování bych žákům do výuky přinesla tyto barevné obrázkové kartičky.

5.1.1 České tísňové linky

Žáci vědí, že v České republice jsou tři čísla tísňových linek, a to tísňová linka na hasiče, policii a záchrannou službu, ale mohou také použít evropskou tísňovou linku 112.

Hasiči 150

Žáci by měli vědět, že číslo 150 se vytáčí při požárech, haváriích a různých nehodách, při živelných pohromách. Hasiče tedy mají volat vždy, když je potřeba provádět likvidační a záchranné práce, jako např. vyprošťování osob, hašení požárů, odstraňování nebezpečných předmětů. (URL15)

Při výuce by žáci pracovali ve dvojicích, jeden by byl v roli dispečera tísňové linky, druhý žák by byl volajícím na tísňovou linku. Nejdříve by si osvojili vhodnou slovní zásobu k tématu, další hodinu by si vyzkoušeli nasimulovat rozhovor volání tísňové linky. Pomoci v konverzaci by žákům měly obrázkové kartičky.

Slovní zásoba:

Notruf 150 – nouzová linka 150

Feuerwehr Rettungsdienst – hasičská záchranná služba

es brennt – hoří

das Feuer - oheň

die Wohnung - byt

die Adresse – adresa

Ihre Telefonnummer – Vaše telefonní číslo

Kann ich Ihnen helfen? – Mohu Vám pomoci?

der Feuerwehrmann – hasič

im Badezimmer – v koupelně

Obrázkové kartičky k danému tématu:

Dostanou-li se žáci do krizové situace, musí si zavolat pomoc. Níže jsem uvedla autentický přepis hovoru z volání na tísňovou linku 150. Pro výuku z toho vyplývá, jak takový rozhovor ve skutečnosti může vypadat. Žáci se tak názorně seznámí s autentickým rozhovorem v mateřském jazyce, poznají, jak takový rozhovor probíhá, co je důležité sdělit. Pomoc si zavolají tímto způsobem.

Volání na linku 150

Hasiči: *Ano prosím.*

Volající paní: *Prosím vás pěkně tady hlásím je to Finská vosumnáct.*

Hasiči: *No vo co tam de, vo co tam de mi řekněte.*

Volající paní: *Je to. Hoří v bytě.*

Hasiči: *A co tam hoří?!*

Volající paní: *No v bytě to hoří, já nevim, v koupelně je to. A je tam voheň.* Hasiči: *A je to Praha která?*

Volající paní: *Jo to je Finská osumnáct u paní Najbourový ve štvrtým poschodí.*

Hasiči: *Jaká ulice?*

Volající paní: *Finská.*

Hasiči: *Finská osumnáct. Vaše jméno*

Volající paní: *Ano. A tady to hlásim, hlásim to tady Máčková, ale hoří to u paní Najbourový přilítla sem, že tam hoří.*

Hasiči: *Číslo telefonu mi řekněte.*

Volající paní: *Jo, tak je to. Ježišmarjá vidíte to, já ted'*

Hasiči: *No?*

Volající paní: *Dvacet dva osumdesát tři šedesát.*

Hasiči: *Co tam hoří, nevíte?*

Volající paní: *No, to já nevím. Vona mi křičí. Přilítla pro mě a já. A pojte se podívat a hoří tam vošklivě. Je tam voheň.*

Hasiči: *No ale co? To nevíte? Vy jste tam nebyla?*

Volající paní: *No já sem ano, no já sem to viděla. Dyť tam hoří!*

Hasiči: *Viděla. A v tý koupelně hoří, jo?*

Volající paní: *No v tý koupelně. Vona neví sama, co to je, že tam tak hoří.*

Hasiči: *Dobře, my jedeme na místo.*

(podle L. Mlčochová, M. Slezáková: Hasiči – ukázky práce s autentickým textem (přepisem či nahrávkou) v heterogenní (i homogenní) třídě. Ponechán přepis v hovorové češtině, kráceno, upraveno)

Následně by žáci autentický rozhovor v mateřském jazyce analyzovali. Jaké jazykové prostředky volí paní, která volá na tísňovou linku hasičů? (Paní mluví nespisovně, nesrozumitelně, je vystresovaná, třese se jí hlas, je upnutá k jediné myšlence.) Jak reaguje hasič? (Mluví klidně, vyrovnaně, zřetelně.) Pak by se žáci seznámili s podobným rozhovorem, ale v německém jazyce (<https://www.youtube.com/watch?v=ON50CP5iwXE>, URL31), který by analyzovali podobným způsobem.

Policie 158

Pokud jsou žáci svědky, či obětí trestného činu, je ohrožován veřejný pořádek, nebo bezpečnost osob a majetku, je na místě, aby zavolali policii. Policii by měli zavolat i v případech, mají-li podezření, že se jedná o terorismus. Nachází-li se žáci ve městě, nebo obci, kde je zřízena městská policie, mohou volat číslo 156. (Co dělat, 2012, s. 14) Při vyučování by se žáci naučili slovní zásobu k danému tématu, další hodinu by pracovali ve dvojicích. Jeden by byl v roli dispečera tísňové linky, druhý žák by byl volajícím na tísňovou linku. Obrázkové kartičky pomohou žákům při realizaci rozhovoru.

Slovní zásoba:

Polizei anrufen – zavolat policii

mit den Polizisten sprechen – mluvit s policisty

ein betrunkenen Mann – opilý muž

der Verdächtige – podezřelý

die Straftat – trestný čin

einen Diebstahl melden – ohlásit krádež

in der Nähe der Schule - v blízkosti školy

Obrázkové kartičky k danému tématu:

Dostanou-li se žáci do krizové situace, musí si zavolat pomoc. Níže jsem uvedla autentický přepis hovoru z volání na tísňovou linku městské policie 156, konkrétně na policii v České Lípě. Pro výuku z toho vyplývá, jak takový rozhovor ve skutečnosti může vypadat. Žáci se

tak názorně seznámí s autentickým rozhovorem v mateřském jazyce, poznají, jak takový rozhovor probíhá, co je důležité sdělit. Pomoc policie si zavolají vytočením čísla 158, popř. 156.

Volání na tísňovou linku 156

Policista: *Městská policie Česká Lípa.*

Paní: *Dobrý den, u telefonu Simonová. Prosím vás já sem u Prioru, u Andy, mezi Andy a bankem a je tady ehm podezřelej pán v červenej mikině. Běhal tady ehm pod auta..muže skoro tady skoro jako srazil*

Policista: *Hmm*

Paní: *pak tady ehm mlátil do auta, obtěžuje tady lidi*

Policista: *Ehm*

Paní: *nevím jestli je zfetovanej nebo něco*

Policista: *Ehm...dobře*

Paní: *jestli byste se na něj nepřijeli podívat*

Policista: *určitě, určitě*

Paní: *jo*

Policista: *díky na shledanou*

Paní: *tak jo na shledanou*

(podle telefonátu na městskou policii Česká Lípa, upraveno, URL3)

Následně by žáci autentický rozhovor v mateřském jazyce analyzovali. Jaké jazykové prostředky volí paní, která volá na tísňovou linku policie? Jak reaguje policista? Pak by se žáci seznámili s podobným rozhovorem, ale v německém jazyce (<https://www.youtube.com/watch?v=vrgdyfZVtUI>, URL32), který by analyzovali podobným způsobem.

Záchranná služba 155

Žáci by neměli číslo 155 v žádném případě zneužívat, ale volat pouze v život ohrožujících případech. Záchranáře by měli volat při vážných úrazech, při autonehodách, při otravě, když je nějaká osoba v bezvědomí, nebo při problémech s dýcháním. Operátor jim poradí, co mají dělat, jak správně by měli poskytnout první pomoc a zachránit tak život. (Co dělat, 2012, s. 13) Žáci by se naučili vhodnou slovní zásobu k tématu pomocí přiřazování slovíček k obrázkům, pak by si vyzkoušeli nasimulovat rozhovor volání tísňové linky. Pomoci v konverzaci by žákům měly obrázkové kartičky, na kterých budou obrázky nehody, zranění, ošetření atd.

Slovní zásoba:

Rettungsdienst anrufen – zavolat záchranku

die erste Hilfe leisten – poskytnout první pomoc

den Verletzten behandeln – ošetřit zraněného

das Bewusstsein verlieren – ztratit vědomí

mir schwindelt – točí se mi hlava

mir ist schlecht – necítit se dobře

keine Panik – žádnou paniku

in Sicherheit bringen – dostat se do bezpečí

Haben Sie Schmerzen? Máte bolesti?

Meine Hand tut mir weh. Bolí mě ruka.

Ich habe mir das Bein gebrochen. Zlomil jsem si nohu.

Obrázkové kartičky k danému tématu:

Dostanou-li se žáci do krizové situace, ve které je ohrožen jejich život, nebo život druhých, musí zavolat pomoc. Níže jsem uvedla autentický přepis hovoru z volání na tísňovou linku záchranné služby 155. Na ukázkou jsem vybrala telefonát mladé dívky, která na lavičce v parku vidí muže, jenž potřebuje pomoci. Pro výuku z toho vyplývá, jak takový rozhovor ve skutečnosti může vypadat. Žáci se tak názorně seznámí s autentickým rozhovorem v mateřském jazyce, poznají, jak takový rozhovor probíhá, co je důležité sdělit. Pomoc záchranné služby si zavolají na čísle 155.

Volání na tísňovou linku 155

Dispečerka: *Záchranná služba Praha.*

Slečna: *Dobrý den, tady je muž a potřebuje pomoci.*

Dispečerka: *A kde jste?*

Slečna: *Ulice Lehockého, Praha 17 a tady vedle je škola.*

Dispečerka: *A co se stalo?*

Slečna: *Nevím, tady leží a nemůže mluvit.*

Dispečerka: *Dýchá?*

Slečna: *Ano.*

Dispečerka: *Je zraněný?*

Slečna: *Nevím, asi ne.*

Dispečerka: *Je opilý?*

Slečna: *Moment...Není, ale nemůže mluvit.*

Dispečerka: *Tak posíláme sanitku, prosím, počkejte na místě.*

(Podle videa z volání na záchranku. (URL23))

Následně by žáci autentický rozhovor v mateřském jazyce analyzovali. Jaké jazykové prostředky volí slečna, která volá na tísňovou linku záchranné služby? (Je nervózní, mluví rychle, má strach.) Jak reaguje dispečerka záchranné služby? (Je klidná, mluví pomalu, zřetelně, pokládá jednoduché a věcné otázky.) Pak by se žáci seznámili s podobným rozhovorem, ale v německém jazyce (https://www.youtube.com/watch?v=84lwc_Z_RYs, URL33), který by analyzovali podobným způsobem.

Tísňová linka 112

Tohle číslo je jednotné evropské číslo tísňového volání, je společné pro všechny státy, které jsou členy EU. Na této lince, i když žáci volají z Čech, se mohou domluvit česky, německy a anglicky. Pokud žáci volají číslo 112, operátor může zaměřit jejich polohu, odkud telefonují. Na linku 112 se žáci dovolají i v případě, že nemají na mobilním telefonu signál. (URL16) Žáci by měli vědět, že mohou volat na linku 112, například pokud si nejsou jisti, zda je v dané situaci lepší zvolit hasiče, anebo záchrannou službu, vytočí číslo tísňové 112. Na tuto linku mohou volat jak z České republiky, tak ze zahraničí. Volání na linku 112 není třeba zkoušet ve dvojici, to budou mít nacvičené z předchozích dialogů.

5.1.2 Tísňové linky v německy hovořícím prostředí

Žáci by měli vědět, že čísla tísňových linek, která se používají v České republice, se v zahraničí liší. Pouze tísňová linka 112 funguje ve všech zemích Evropské unie. V Německu je tísňová linka na hasiče a záchranáře spojená, žáci by v případě potřeby vytočili tedy jen jedno telefonní číslo. Připravila bych pro žáky prezentaci, ve které bychom si společně prohlédli čísla linek v Rakousku, Švýcarsku a Německu. Žáci by z prezentace zjistili, že se čísla linek v Rakousku, Německu a Švýcarsku od našich českých linek liší.

Tísňové linky v Německu, Rakousku a Švýcarsku

Žáci by měli vědět, že hasiči a záchranáři (Feuerwehr Rettungsdienst 112) v Německu mají společné číslo 112. Na linku 112 by žáci v Německu měli volat pouze v nouzových situacích, když jde někomu o život, jako např. při kolapsech, těžkých poraněních, nehodách, infarktech, při ztrátě vědomí, otravách, požárech, haváriích. Číslo na tísňovou linku policie v Německu (Polizei Notruf) je 110. (URL16)

Jsou-li žáci v Rakousku, mohou při volání záchrané služby volat na dvě tísňové linky. V případě nutné akutní lékařské pomoci, mohou žáci volat záchranou službu (Rettungsdienst) na čísla 144 nebo lékařskou pohotovost 141. Potřebují-li žáci volat v Rakousku na policii (Polizei Notruf), volají na číslo 133. Pokud musí volat hasiče (Feuerwehr), vytočí číslo 122. (URL19) Žáci by neměli zapomínat, že i v Rakousku lze využít evropskou tísňovou linku 112. (URL18).

Když se žáci ve Švýcarsku zraní, zavolají si záchranou službu, která má číslo 144. Pokud se žákům přihodí nějaká nepříjemnost na horách, zavolají si na pomoc záchraný vrtulník 1414. Musí-li žáci volat hasiče, vytočí tísňovou linku 118, pokud potřebují pomoc policie, zavolají na číslo 117. (URL21)

Pro přehlednost jsem čísla tísňových linek u nás a v německy mluvících zemích vepsala do tabulky.

	Policie	Hasiči	Záchranná služba
Česká republika	158	150	155
Německo	110	112	112
Rakousko	133	122	144/141
Švýcarsko	117	118	144

5.1.3 Jak volat na tísňovou linku

Je velmi důležité, aby žáci věděli, co mají dělat a co mají říkat, když volají na tísňovou linku. Žáci by určitě měli mít možnost vyzkoušet si simulaci volání na tísňovou linku při vyučovacích hodinách občanské nauky, výchovy ke zdraví, nebo projektových dnech. Při volání na tísňovou linku platí určité zásady, které by žáci měli znát. Nejdůležitější při volání na tísňovou linku je, aby žáci zachovali klid, mluvili stručně a věcně. Oznamí operátorovi, co se stalo, kolik je zraněných osob a kde se událost stala, ideální je, když žáci sdělí přesnou adresu. Dále řeknou operátorovi své jméno, číslo telefonu, odkud volají a odpovídají na operátorovy dotazy. I po ukončení hovoru by žáci měli být stále na příjmu, aby jim v případě potřeby mohl operátor zavolat zpět pro ověření informací. (URL16)

5.1.4 Velvyslanectví České republiky v Německu, v Rakousku a Švýcarsku

Dostanou-li se žáci v Německu, Rakousku nebo Švýcarsku do nepříjemné situace, ve které si nebudou vědět rady, je tu možnost využít pomoc velvyslanectví naší republiky v dané zemi. Níže jsou kontakty na velvyslanectví v Německu, Rakousku a Švýcarsku. Ve výuce bychom se společně s žáky podívali na internet, vyhledali webové stránky našeho velvyslanectví v Německu, Rakousku a Švýcarsku. Společně bychom si se žáky prohlédli, jaké informace na webu najdeme, že lze zvolit prohlížení stránky v němčině i v češtině.

Velvyslanectví České republiky v Německu

Wilhelmstrasse 44, 10 117 Berlin, Tel.: 0049/30226380

berlin@embassy.mzv.cz

<https://www.mzv.cz/berlin/cz/index.html> (Co dělat, 2012, s. 87)

Velvyslanectví České republiky v Rakousku

Penzingerstrasse 11-13, 1140 Wien, Tel.: 00431/89958-0, 89958-999

vienna@embassy.mzv.cz

<https://www.mzv.cz/vienna/cz/> (URL17)

Velvyslanectví České republiky ve Švýcarsku

Muristrasse 53, Postfach 537, 3000 Bern 31, Tel.: 0041/31/3504070, -3504071

bern@embassy.mzv.cz

<https://www.mzv.cz/bern> (Co dělat, 2012, s. 89)

5.1.5 Neodkladná první pomoc

Je velmi důležité, aby žáci uměli poskytnout první pomoc. Když ví, co mají dělat, mohou tak zachránit někomu život. Zásady první pomoci se nebudou žáci učit při výuce cizího jazyka, ale tyto zásady by měli znát z jiných předmětů (výchova ke zdraví), různých projektů, přednášek. Pokud jsou žáci svědky nějaké nehody, při které jde o život, okamžitě zavolají na tísňovou linku. Do příjezdu záchranné služby však musí poskytnout první pomoc sami. Při záchrance života totiž rozhoduje každá vteřina. Neposkytnou-li žáci první pomoc, mohou se tak dopustit trestného činu. (URL20)

Nejdříve by žáci měli zkontrolovat, zda je okolí bezpečné a jestli zraněný člověk reaguje. Pokud zraněný reaguje, měli by podniknout neodkladná ošetření (např. zastavit krvácení, udělat protišokové opatření atd.) a zavolat záchrannou službu. (URL16)

Nedýchá-li postižený, nejprve žáci zajistí průchodnost dýchacích cest, volají záchrannou službu a požádají o pomoc i kolemjdoucí. Když po uvolnění dýchacích cest zraněný dýchá normálně, uvedou ho do stabilizované polohy, pravidelně kontrolují jeho životní funkce, případně ošetří zranění. Vyčkají do příjezdu záchranné služby. (Co dělat, 2012, s. 41)

Je-li situace taková, že zraněný i přes uvolnění dýchacích cest stále nedýchá, zavolají žáci 155 a zahájí resuscitaci. U dospělého provedou dva vdechy na třicet stlačení, u dítěte provedou pět umělých vdechů. (Co dělat, 2012, s. 41)

5.2 Odcizení a ztráta osobních věcí

Ztráta nebo odcizení osobních věcí, jako jsou klíče, peněženka, doklady, mobilní telefon, je velmi nepříjemná záležitost. Velmi obezřetní by žáci měli být především v nákupních centrech, v autobusech, vlacích. Zkrátka všude tam, kde se pohybuje mnoho lidí. Učitelé by je měli nabádat k větší opatrnosti (*Vorsicht, Achtung*), zejména na školních výletech, exkurzích. Často se stává, že k odcizení dojde, ale okradený to zpozoruje až mnohem později, když už je na jiném místě. Zloději (*Diebe*) jsou velmi vynalézaví, obratní a všimnout si odcizení peněženky včas, je téměř nemožné. (*Diebstahl*) Je zcela nevhodné, aby žáci nosili peněženku (*Geldtasche*) v zadní kapse kalhot, nebo na zádech v batohu. Své věci by žáci nikdy neměli nechávat bez dozoru. (*aufpassen*) Pokud se stane, že jsou žáci okradeni, měli by to nahlásit rodičům, učiteli, pokud k tomu došlo v prostorách školy, nebo na nějaké akci, která je organizovaná školou, a především na policii (*Polizei anrufen*), která nepříjemnou situaci bude řešit. (URL1) např. žák je v nákupním centru, chce platit, ale zjistí, že nemá peněženku. *Entschuldigen Sie, mein Geld ist weg/meine Kreditkarte ist weg .Bitte, rufen Sie Polizei an.*

Při ztrátě peněženky by žáci tuto skutečnost měli nahlásit na policii. Policii bude zajímat, co všechno jejich peněženka obsahuje, které doklady (*Dokumente*), platební karty (*Kreditkarten*), hotovost (*Bargeld*). Mají-li žáci už svou platební kartu, je potřeba ji co nejdříve zablokovat (*ein Konto sperren lassen*), aby nedošlo ke zneužití. Žáci asi ještě nemají občanský průkaz, ale určitě mají průkaz pojištěnce. Je to také doklad, který by mohl být zneužit. Policie ho označí za odcizený, tuto skutečnost žáci musí nahlásit i pojišťovně, která v určité lhůtě vystaví průkaz nový. Bude potřeba, aby si žáci zařídili i novou kartičku na slevu MHD. (URL4)

Níže uvádím několik aktivit, které jsou vhodné zařadit do výuky k tématu *der Diebstahl* (krádež). Díky těmto aktivitám se žáci s tématem krádeže lépe seznámí, osvojí si vhodnou slovní zásobu a také si uvědomí, jak je důležité, dávat si pozor na své osobní věci.

Aktivita č. 1: Aktivita pro žáky: Žáci utvoří asociogram, co všechno je napadne k tématu: *Was alles kann geklaut werden? (Co všechno může být ukradeno?)*

Aktivita č. 2: Pustím žákům video s tematikou *Taschendiebstahl (kapesní krádež)*, (<https://www.youtube.com/watch?v=JJj3QneO8Zo>). Žáci budou vypisovat místa, kde všude dochází ke krádežím. *Wo muss man auf die eigenen Sachen besonders gut aufpassen?(Kde si musí člověk dávat obzvlášť pozor na své věci?)*

Aktivita č. 3: Nejdříve žáci uvidí video *Taschendiebstahl (kapesní krádež)*, (<https://www.youtube.com/watch?v=JJj3QneO8Zo>). Pak se rozdělí na dvě skupiny, jedna skupina vypíše, kde je bezpečné nosit doklady a peněženku. Druhá skupina vypíše, kde bychom neměli nosit své doklady a peněženku.

Aktivita č. 4: Žáci uslyší telefonický rozhovor na policejní stanici (přepis rozhovoru na youtube <https://www.youtube.com/watch?v=TzPULn5WpMk>), jejich úkolem bude najít v rozhovoru odpovědi na otázky: *Wie heißt die Frau? (Jak se jmenuje paní)*, *Wo wohnt die Frau? (Kde ta paní bydlí?)*, *Warum ruft sie an? (Proč volá?)*

Aktivita č. 5: Přijdu do třídy a řeknu žákům: *Ich habe meine Geldtasche verloren. (Ztratila jsem peněženku.) Ich muss Polizei anrufen. (Musím zavolat policii.)* Žáci budou rozděleni do skupin, každá skupina navrhne a dá dohromady, na co se bude policie ptát. Společně si projdeme návrhy každé skupiny a vznikne nám výsledné otázky, na které by se mohla policie ptát.

Aktivita č. 6: Obrázkové kartičky k tématu krádež. Žáci popíší, co je na obrázcích. (*jemand klaut meine Geldtasche/der Dieb läuft weg auf Geldtasche und Dokumente aufpassen*)

Aktivita č. 7: Žáci dostanou na kartičkách věty, viz níže. Jejich úkolem bude vymyslet, o jakou jde asi situaci (*eine Eintrittskarte kaufen, eine Fahrkarte kaufen*), kde se to stalo (*auf dem Bahnhof, im Supermarket/im Museum*), kdo s kým mluví (*mit einer Verkäuferin, mit einer Kassiererin*) atd.

Ich kann nicht meine Geldtasche finden. (Nemůžu najít svou peněženku.)

Oh, jemand hat meine Geldtasche geklaut. (Někdo mi ukradl peněženku.)

Mein Handy ist auch weg. (Můj mobil je taky pryč.)

Bitte, können Sie Polizei anrufen. (Prosím, můžete zavolat policii?)

Aktivní slovní zásoba:

aufpassen – dávat pozor

der Diebstahl – krádež

die Dokumente – doklady

das Geld – peníze

die Geldtasche – peněženka

das Handy – mobilní telefon

klauen/stehlen – krást

die Schlüssel – klíče

der Taschendieb – kapesní zloděj/kapsář

verlieren - ztratit

Polizei anrufen – zavolat policii

einen Diebstahl melden – ohlásit krádež

jemand hat meine Geldtasche geklaut – někdo ukradl mou peněženku

der Dieb läuft weg – zloděj utíká pryč

auf Geldtasche und Dokumente aufpassen - dávat pozor na peněženku a doklady

Receptivní slovní zásoba:

s Bargeld – hotovost

ein Konto sperren lassen – nechat zablokovat konto

von einem Taschendieb bestohlen werden – být okraden kapsářem

der Personalausweis – občanský průkaz

neue Dokumente besorgen – obstarat nové doklady

Er weiß nicht, wo er bestohlen wurde. Neví, kde byl okraden.

5.3 Požár

Žáci se o jedné vyučovací hodině seznámí se slovní zásobou k tématu požár (když hoří doma, požár ve škole a následná evakuace). Dostanou obrázkové kartičky a lístečky, na kterých je napsané slovíčko, žáci k obrázkům přiřadí německé slovíčko. Dále se rozdělí na dvě skupiny, každá skupina tvoří svůj plakát na téma požár. Jedna skupina žáků by měla požár doma, druhá požár ve škole. Obě skupiny k danému tématu nalepí vhodné obrázky, dopíší odpovídající slovíčka. Následně každá skupina svůj plakát představí.

V obecném pojetí je požár nežádoucí hoření, při němž dojde ke zranění (*Verletzung*), ohrožení, či usmrcení osob a zvířat, vzniká škoda na majetku. Požárem (*Brand*) se rozumí i nežádoucí hoření. (URL5) V každém případě je požár nebezpečný a život ohrožující. I když je požár malého rozsahu, v mžiku se může rozšířit do velkých rozměrů. Při malých požárech jsou ohroženy osoby a části budov. Střední požáry ohrožují desítky osob, budovy, větší prostory, velké požáry ohrožují stovky osob, rozšiřují se do několika hektarů, zasáhnou i celé bloky budov. Ne vždy bývá požár otevřený, u kterého jsou vidět plameny, ale může být i požár skrytý, plameny nejsou viditelné, hrozí nám tak větší nebezpečí (*Gefahr*). (URL6)

Při zjištění, že někde vypukl požár (*Feuer!, es brennt!*), žáci neprodleně zavolají na tísňovou linku, sdělí, kdo volá, co se stalo, kolik osob je zraněných, kde hoří. Pak se co nejdříve musí dostat do bezpečí (*Sicherheit*). Nachází-li se v budově, sledují šipky, které ukazují k únikovému východu. V případě požáru k evakuaci by nikdy neměli využívat výtah. Cestou k únikovému východu (*Notausgang*) je důležité, aby za sebou zavírali dveře, tím se zamezí šíření požáru. (URL7)

5.3.1 Evakuace z budovy školy

Požární poplach se ohlásí voláním „hoří“, nebo úderem o kovové předměty. (*Feuer!, es brennt*) Znamená to, že v budově školy vypukl požár a žáci se budou muset evakuovat (*evakuieren*). Žáci by při evakuaci měli dbát pokynů svých učitelů a záchranářů, vzít si pouze

nejnutnější věci. Hlavně by neměli vyvolávat paniku, ale měli by zachovat klid (*Ruhe bewahren, keine Panik*) a urychleně a organizovaně opustit místo (*Platz verlassen*), kde začalo hořet. Nikdy by se žáci v hořící budově neměli schovávat, mohlo by to mít fatální následky. Není vhodné, aby se žáci pokoušeli hasit požár sami. Po opuštění budovy by se žáci měli zdržovat v bezpečné vzdálenosti od požáru a na bezpečném místě. (URL8)

5.3.2 Co dělat, když doma žáci ucítí kouř

Pokud žáci ucítí v domě kouř, pravděpodobně někde vypukl požár. Aby se jim lépe dýchalo (*atmen*) a nedusili se kouřem, měli by si dát před ústa navlhčený kapesník (*ein feuchtes Taschentuch*) a snažit se držet dole u země. Při zemi bývá totiž čistší vzduch. Než otevrou dveře, vyzkouší hřbetem ruky, jestli nejsou horké, pokud ne, mohou jimi projít. V případě, že jsou dveře horké, značí to, že ve vedlejším pokoji asi hoří. Dveře by v žádném případě žáci neměli otvírat (*keine Tür öffnen, es ist gefährlich*), ale navlhčenou látkou ucpat průduchy u dveří a volat tísňovou linku. Důležité je, aby na kouř upozornili i ostatní členy domácnosti, všichni se musí dostat do bezpečí. Když je požár rozšířený a znemožňuje žákům se bezpečně dostat pryč, vyčkají v místnosti, kde nehoří na pomoc záchranářů. (URL9)

Nabízím několik aktivit, které je vhodné použít ve výuce, když bude tématem hodiny požár, co při požáru dělat.

Aktivita č. 8: Přinesla bych do třídy svíčku, kterou bych zapálila a nechala ji vzadu ve třídě. Po chvíli bych řekla: *Hier riecht es nach Rauch. (Je tu cítit kouř.)* Počkám, jak na to budou žáci reagovat. *Was machen wir? (Co uděláme?)* Zavoláme hasiče a nahlásíme požár. Pro inspiraci pustím žákům video, co dělat, pokud ucítíme a uvidíme kouř. (https://www.youtube.com/watch?v=AP_fZ74Z_FM) Průběh telefonátu a nejdůležitější informace jsou ve videoukázce napsány, takže pro žáky nebude tak těžké, si je poznamenat. Společně si získané informace projdeme a vytvoříme z nich plakát, jak probíhá telefonát na hasiče, když hoří. (*Wer meldet?, Wo ist der Einsatzort?, Was ist passiert?, Wie viele Personen sind betroffen?, Warten auf Rückfragen.*)

Aktivita č. 9: Pustím žákům video o požáru v hotelu i s titulky (https://www.youtube.com/watch?v=d8g_QR1t5zA). Nejdříve si video žáci prohlédnou celé, pak video pustím znovu, žáci odpovídají podle videa na jednoduché otázky. (*Was brennt? Ein Hotel, Wie heißt das Hotel? Sheraton, Wann es brennt? Am Montagnachmittag, Wie viel Feuerwehrleute waren dort? etwa 70, War jemand verletzt? Nein. Wo hat der Brand*

angefangen? in der Sauna) Nakonec se na video podíváme naposledy, za každou odpověď na otázku video zastavím a řekneme si správnou odpověď.

Aktivita č. 10: Navázala bych na video z předchozí aktivity, kde jsou žáci každý sám v hotelovém pokoji, cítí kouř a volají na hotelovou recepci. Co by žáci při telefonování říkali? Věty níže bych rozstříhala a žáci k frázím přiřadí české významy, pak fráze seřadí tak, jak by během telefonátu následovaly za sebou.

Guten Tag, die Rezeption? (Dobrý den, recepce)?

Petr Novák beim Telefon, hier riecht es nach Rauch. (Petr Novák u telefonu, je to tady cítit kouř.)

Ich möchte Brand melden. Wahrscheinlich es brennt im Nebenzimmer. (Chci nahlásit požár. Asi hoří ve vedlejším pokoji.)

Ich bin im Zimmer 254, 2. Stock. (Jsem v pokoji 254, druhé patro.)

Ich habe Angst, ich mache keine Löschversuche. (Mám strach, nebudu se pokoušet hasit.)

Bitte, rufen Sie Feuerwehr Rettungsdienst. (Zavolejte, prosím, hasiče.)

Aktivita č. 11: Pustím žákům krátké video, jehož tématem je požár v obchodě. <https://www.youtube.com/watch?v=GnPOQpEUaMM> Žáci se podívají na video, odpoví na jednoduché otázky. *Was ist passiert? (Der Brand/es brennt), Wer ist im Video? (die Feuerwehrmänner), Wo sind die Leute? (im Geschäft/ im Supermarket).*

Aktivita č. 12: Žáci ke každému z obrázků přiřadí vhodnou slovní zásobu, viz níže.

Brand melden, Feuerwehr anrufen, Brand löschen, evakuieren, in Sicherheit bringen, Löschversuche machen, Feuerwehrmann hilft den Kindern, das Gebäude löschen, Feuer löschen

Aktivní slovní zásoba:

atmen - dýchat

der Brand – požár

das Feuer – oheň

der Feuerwehrmann – hasič

der Rauch – kouř

löschen – hasit

retten – zachránit

Notruf 112 - nouzové volání 112

Brand melden – nahlásit požár

Feuer löschen – hasit požár

Hier riecht es nach Rauch. Je cítit kouř.

Ist jemand verletzt? Je někdo zraněný?

Receptivní slovní zásoba:

der Feueralarm – požární poplach

der Notausgang – únikový východ

der Feuerlöscher – hasicí přístroj

Ruhe bewahren – zachovat klid

evakuieren - evakuovat

in Sicherheit bringen – dostat se do bezpečí

Löschversuche machen – podniknout pokusy o uhašení

5.4 Dopravní nehoda

Dopravní nehody bývají bohužel téměř na denním pořádku. Je tedy velká pravděpodobnost, že se žáci stanou svědkem dopravní nehody (*Verkehrsunfall sehen*), budou poskytovat zraněným první pomoc (*erste Hilfe leisten*) a volat na tísňovou linku (*Notruf melden*). Ale i oni sami se mohou stát obětí dopravní nehody.

Pokud jsou žáci svědkem nějaké dopravní nehody, měli by si najít bezpečné místo, kde jim nebude hrozit nebezpečí (*Achtung, es ist gefährlich*). Pozor na projíždějící auta, která mohou žáky ohrozit a srazit. Nachází-li se na místě nějakí dospělí (*Erwachsene*), poprosí je žáci o pomoc. Pokud tam dospělí nejsou, volají žáci na tísňovou linku 112, přijedou záchranáři, hasiči i policie. Při telefonování je dobré, aby žáci zachovali klid, popsali, co se stalo, kde se to stalo, nachází-li se na místě zranění. (*im Ruhe sein, keine Panik, Was ist passiert? Ist jemand verletzt?*) První pomoc zraněným poskytují záchranáři a dospělí, kteří jsou na místě. Pro bezpečnost v místě nehody je zapotřebí zastavit dopravu a označit místo nehody výstražným trojúhelníkem, o tohle by se žáci také neměli pokoušet sami, ale přenechat to dospělým. (URL10)

Když je místo nehody zabezpečené, měli by se žáci začít zajímat o zraněné osoby. Nejdříve by se žáci měli pokusit se zraněnými komunikovat, zjistí tak, zda jsou při vědomí, zeptají se, co zraněné bolí (*Haben Sie Schmerzen?*), pohledem zjistí, zda nekrvácí, či nemají otevřenou zlomeninu. Zjištěné skutečnosti by žáci měli hlásit dispečerovi záchranné služby. Se zraněnými by žáci neměli hýbat ani se pokoušet o jejich vyproštění, to je práce záchranářů. V případě, že zranění silně krvácí, nedýchají, musí žáci první pomoc poskytnout. U osob, které jsou v bezvědomí, by se žáci, pokud je to v jejich silách, měli pokusit o vyproštění ještě před příjezdem záchranářů. Při ošetřování poranění by žáci nejprve měli začít ošetřovat velká poranění, jako je zástava krvácení, zlomeniny. Drobná poranění by měli ošetřit až na konec. (URL10)

Uvádím několik aktivit, které by bylo vhodné zařadit do výuky k tématu dopravní nehoda.

Aktivita č. 13: Žákům pustím video (https://www.youtube.com/watch?v=R1D_94pD7FA) k tématu volání na linku 112. Jejich úkolem bude, aby ve videu zaznamenali důležité otázky, na které se operátor ptá.

Aktivita č. 14: Na lístečcích dám žákům věty, viz níže. Každá věta bude na vlastním lístečku. Žáci k německým větám přiřadí odpovídající české věty. Pak věty seřadí tak, jak by měly jít po sobě.

Guten Tag, ich möchte einen Verkehrsunfall melden? Dobrý den, chci nahlásit dopravní nehodu.

Was ist passiert? Co se stalo?

Das Auto ist auf den Baum aufgeprallt. Auto narazilo do stromu.

Ist jemand verletzt? Je někdo zraněný?

Ja, zwei Leute. Ano, dva lidé.

Ein Mann und eine Frau. Beide atmen, kommunizieren, aber haben Verletzung. Muž a žena. Oba dýchají, komunikují, ale mají zranění.

Der Mann hat Kopfschmerzen und die Frau hat wahrscheinlich gebrochene Hand. Muže bolí hlava, žena má asi zlomenou ruku.

Bitte, kommen schnell, wir sind auf der E 49, nicht weit von Wittingau. Prosím, přijďte rychle, jsme na silnici E 49, nedaleko Třeboně.

Aktivita č. 15: Žákům dám tři obrázky, na kterých je dopravní nehoda a dívka telefonuje o pomoc, viz níže. Na lístečkách budou následující slovíčka a fráze, které žáci přiřadí k odpovídajícímu obrázku. *Was passt zum ersten Bild/ zweiten Bild/ dritten Bild?*

Notruf 112 anrufen, Verkehrsunfall melden, den Verletzten behandeln, Das Auto hat ins Baum gestoßen., Das Auto ist kaputt., Erste Hilfe leisten, Der Verletzte ist bewusstlos., Was ist passiert?, Ist jemand verletzt?, Wo ist es passiert?

Aktivita č. 16: O hodině pustím žákům video z dopravní nehody (<https://www.youtube.com/watch?v=AnwaIApPYt8>), co dělat v takové situaci dělat? *Was macht der Mann? (erste Hilfe leisten), Was macht die Frau? (Notruf 112 anrufen), Welche Fragen gehören zur wichtigsten 5 W-Fragen? (Wo ist es passiert?, Was ist passiert?, Wie viele verletzte Personen?, Welche Verletzungen haben diese Personen?, Warten auf Rückfragen, also nicht sofort auflegen.)*

Aktivní slovní zásoba:

Hilfe! – pomoc!

der Verkehrsunfall – dopravní nehoda

der Verletzte – zraněný

die Verletzungen- zranění

die erste Hilfe leisten – poskytnout první pomoc

Notruf 112 – nouzové volání 112

bewusstlos sein – být v bezvědomí

Was ist passiert? Co se stalo?

wie viele Personen – kolik osob

Receptivní slovní zásoba.

das Warndreieck – výstražný trojúhelník

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

die Blutung stillen - zastavit krváčení

die Wunde desinfizieren – vydezinfikovat ránu

Zeuge des Verkehrsunfalls – svědek dopravní nehody

in Sicherheit bringen – dostat se do bezpečí

Unfallstelle – místo nehody

5.5 Úraz

Úrazy (*Unfälle*) a zranění (*Verletzungen*) jsou u dětí velmi běžné, zejména při sportu. Žáci na druhém stupni základní školy často sportují a určitě se jim někdy úraz přihodil. Při sportu by žáci měli nosit ochranné pomůcky, jako je např. přilba, která ochrání hlavu. Zranění si ale žáci mohou způsobit i při běžné činnosti doma, nebo ve škole, jako je například pád při chůzi ze schodů. (*von der Treppe fallen*)

Při takovýchto úrazech bývají nejčastěji poškozeny kosti horních a dolních končetin, klouby, poranění svalů. Zlomeniny (*Bruch, Fraktur*) a naraženiny si žáci nejčastěji způsobí při pádu z kola, při pádu ze stromu, na lyžích. Takovéto úrazy jsou velmi bolestivé (*es tut mir weh*). Žáci by při poskytování první pomoci svým kamarádům, kteří např. spadli z kola, měli mít na paměti, že s poraněnou končetinou by se nemělo moc hýbat. Bez odborného lékařského vyšetření je velmi obtížné určit, zda je končetina zlomená, naštípnutá, nebo jen naražená. Končetinu by žáci měli znehybnit (*Bein/Hand fixieren*) a vyčkat příjezdu odborníků. Při znehybnění je nutné přiložit dlahu (poslouží klidně lyže, klacek), znehybnit kloub nad i pod zlomeninou. Nesmí dojít k neprokrvování končetiny, takže pozor na příliš silné zaškrcení. (URL11)

Níže uvádím aktivity, které je vhodné zařadit pro žáky do výuky. Tyto aktivity by žákům měly pomoci osvojit si slovní zásobu a uvést je do problematiky krizové situace, když se jim přihodí úraz.

Aktivita č. 17: Myšlenková mapa k tématu úraz (*Unfall*). Na tabuli si napíšeme slovíčko úraz a vše, co žáky k danému tématu napadne. (*Körperteile/Sportarten/es tut mir weh/Verletzung, usw.*)

Aktivita č. 18: Na lístečcích dostanou žáci rozstříhaný dialog. Nejprve k německým větám přiřadí české ekvivalenty, pak věty seřadí tak, jak jdou za sebou. Provedeme společnou kontrolu, já se ještě zeptám: *Wer spricht mit wem?* (*zwei Freunde/Mitschülern/Geschwister usw.*)

Hallo, was ist passiert? Ahoj, co se stalo?

Ich bin vom Baum gefallen. Spadl jsem ze stromu.

Bist du verletzt? Jsi zraněný?

Ich habe Kopfschmerzen und mein Knie tut mir weh. Mám bolesti hlavy a bolí mě koleno.

Sei ruhig, ich helfe dir. Bud' v klidu, pomůžu ti.

Ich rufe Rettungsdienst an und warte hier mit dir, bis der Arzt kommt. Zavolám záchranku a počkám tu s tebou, dokud nepřijede lékař.

Aktivita č. 19: Krátká videoukázka, dívka spadla z kola (<https://www.youtube.com/watch?v=ZPMzv6I7Amg>), žáci musí rozhodnout, která reakce je správná. *Welche Reaktion ist richtig?*

Aktivita č. 20: Žáci utvoří dvojice, budou muset k obrázkům přiřadit správné fráze, pak povedou dialog, jestli už měli úraz, jaký úraz. (*die Wunde desinfizieren, vom Rad fallen, vom Baum fallen, das Bein fixieren, sich den Arm brechen, die Blutung stillen, mein Knie tut mir weh, mein Kopf tut mir weh, Notruf 112 anrufen*)

Aktivní slovní zásoba:

Mein Kopf tut mir weh. Bolí mě hlava.

Das Knie tut mir weh. Bolí mě koleno.

der Unfall – úraz/nehoda

die Verletzung – zranění

Hilfe leisten – poskytnout pomoc

sich das Bein brechen - zlámat si nohu

vom Rad fallen – spadnout z kola

vom Baum fallen – spadnout ze stromu

Notruf 112 anrufen – zavolat 112

Rettungsdienst anrufen – zavolat záchranku

Receptivní slovní zásoba:

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

das Bein in Gips haben – mít nohu v sádře

die Wunde desinfizieren – vyčistit ránu

die Blutung stillen - zastavit krváčení

einen Knochenbruch fixieren – fixovat zlomeninu

5.6 Pokousání psem

Úraz způsobený psem, kdy pes dítě pokouše (*ein Kind beißen*), nebývá až tak ojedinělý. K takovému úrazu dochází především proto, že žáci nevědí, jak se správně ke psu chovat. Sahají na cizího psa, který je nezná, psa ruší při jídle, při odpočinku. Rodiče by žáky měli naučit, jak se správně chovat při setkání s cizím psem. Žáci by cizí psy neměli hladit, dráždit je, provokovat. Takovéto chování by se nelíbilo jejich vlastnímu psovi, natož cizímu psovi, u kterého neznají jeho reakci. Chtějí-li si žáci cizího psa pohladit, vždy by se měli zeptat majitele psa. (URL12) Např. žáci jsou v parku, vidí psa, který má nedaleko majitele, vždy by se měli zeptat, zda si ho mohou pohladit. (*Guten Tag! Kann ich, bitte, den Hund streicheln? Ja, kein Problem, er mag Kinder. Danke.*). Pokousání se většinou špatně hojí. Pokud žáka pokouše neznámý pes, který není očkován, bude žák dostávat i injekce proti vzteklině. Např.

po ulici jde pes bez majitele, žák si ho ale chce pohladit, pes ho kousne. (*Ich möchte einen fremden Hund streicheln. Komm hier, aua. Oh, der Hund ist wahrscheinlich nicht geimpft. Ich hoffe, dass der Hund keine Tollwut hat.*) Když už k pokousání psem dojde, měli by si žáci ránu nejdříve vydesinfikovat a překrýt čistou látkou. Psí sliny obsahují nebezpečné bakterie, kvůli kterým se rána špatně hojí. Ránu by měl ošetřit lékař co nejdříve, není vhodné nechávat ošetření až na další den. Při rozsáhlém pokousání je třeba, aby žáci volali záchrannou službu. (URL12)

Uvádím zde několik aktivit, které žáky seznámí s tématem pokousání psem a které je vhodné použít ve výuce. Díky těmto aktivitám si žáci osvojí vhodnou slovní zásobu a rozšíří si obzory, jako např. jak se správně chovat k cizímu psu.

Aktivita č. 21: Přinesla bych do třídy plyšového psa, dala bych ho na vodítko a chodila mezi žáky, čekala bych, kdo si „pejska“ pohladí. *Ich spaziere mit meinem Hund.* Kdo by ho pohladil bez dovolení, pes by na něj „zavrčel“. Upozorním žáky, že vždy se musí zeptat majitele, pokud si chtějí psa pohladit. *Achtung, der Hund kann euch beißen. Ihr musst immer dem Besitzer fragen. Wer möchte meinen Hund streicheln?* Názorně ukážu, pohladím psa. Na tabuli napíši větu: *Kann ich, bitte den Hund streicheln? Ja, kein Problem./Nein, er kann beißen.* Uděláme ve třídě kroužek a žáci se budou ptát větou, která je na tabuli. Žáci si psa budou střídát, kdo ho povede, toho se ostatní budou ptát. Podle odpovědi „majitele psa“, si psa pohladí, nebo ne.

Aktivita č. 22: Pustím žákům video o tom, jak se chovat a nechovat při kontaktu s cizím psem (*Das solltest du tun, wenn du von einem Hund angegriffen wirst!*), (<https://www.youtube.com/watch?v=WKzTk4j9JIU>). Nejdříve se na video podíváme, pak žáky rozdělím na dvě skupiny, jedna skupina z videa zjistí, co dělat při setkání s cizím psem. Druhá skupina se zaměří na to, co nedělat při kontaktu s cizím sem. Každá skupina vytvoří plakát k tématu setkání se s cizím psem. (+1. *Ruhe bewahren, stehen bleiben* 2. *Blickkontakt seitlich*, 3. *keine Geräusche, ruhig stehen*, 4. *nichts mit den Händen machen*, 5. *herum den Hund langsam gehen*), (-1. *schnell weg laufen*, 2. *direkte Blickkontakt*, 3. *im Kontakt mit dem Hund gehen, brüllen und auf den Hund sprechen*, 4. *den Hund schlagen*, 5. *joggen, laufen*)

Aktivita č. 23: Rozdám žákům obrázkové kartičky, viz níže. Žáci rozhodnou, *Welche Situation ist gefährlich?* Pak k obrázkům přiřadí tyto fráze: *ein aggressiver Hund, einen Hund*

streicheln, vor dem Hund laufen, einen Hund mit dem Stock wütend machen, auf den Hund böse sein, ein Hund knurrt

Aktivita č. 24: Na lístečcích žáci dostanou německé věty, přiřadí k nim české významy. Dále se zamyslí, o jakou jde situaci. *Wer spricht mit wem? Wo sprechen die Leute? Was ist passiert?*

Streichele den Hund nicht, du kennst ihn nicht. Nehlad' toho psa, neznáš ho.

Du hast den Hund wütend gemacht. Rozzuřil jsi psa.

Der Hund ist aggressiv und knurrt. Pes je agresivní a vrčí.

Aua, der Hund hat mich gebissen. Au, ten pes mě kousnul.

Meine Hand tut mir weh. Bolí mě ruka.

Die Wunde sieht nicht gut aus. Ta rána nevypadá dobře.

Ist der Hund gegen Tollwut geimpft?- Je pes očkováný proti vzteklině?

Niemand weiß, der Hund hat keinen Besitzer. Nikdo neví, pes nemá pána.

Wir müssen zum Arzt gehen. Musíme jít k doktorovi.

Aktivita č. 25: Pustím video *Wie man Hunde richtig streichelt?* (<https://www.youtube.com/watch?v=Wd4Rxxzb9GEY>), k videu žáci dostanou jednoduché věty, podle videa budou muset rozhodnout, zda je věta správně, nebo špatně (*richtig oder falsch*).

1. Man muss zuerst den Besitzer fragen. R F
2. Man muss nicht den Hund an der Hand schnuppern lassen. R F
3. Zu dem Hund geht man sehr schnell. R F
4. Zu dem Hund kommt man nie frontal. R F
5. Man soll den Hund immer am Kopf streicheln. R F
6. Die Hunde brauchen Ruhe und sind keine Spielzeuge. R F

Aktivní slovní zásoba:

einen Hund streicheln – hladit si psa

ein fremder Hund – cizí pes

beißen – pokousat

Angst vor dem Hund haben – bát se psa

der Hund bellt und knurrt – pes štěká a vrčí

den Hund wütend machen – rozzuřit psa

ein aggressiver Hund – agresivní pes

weglaufen – utíkat

Receptivní slovní zásoba:

das Beißen behandeln – ošetřit kousnutí

die Tollwut – vzteklna

schnuppern lassen – nechat se očichat

von einem Hund angegriffen werden – být napaden psem

die Wunde desinfizieren – dezinfikovat ránu

Hat der Hund die Impfung gegen Tollwut? Má pes očkování proti vzteklině?

5.7 Uštknutí hadem

K uštknutí hadem (*Schlangenbiss*) nedochází tak běžně, jako např. k pokousání psem, ale může k němu dojít. Hadi žijí ve volné přírodě, ale může se stát, že utečou i nějakému chovateli. Pokud dojde k uštknutí hadem, hlavní je, aby si žáci zapamatovali, jak had vypadal. (*Wie hat die Schlange ausgesehen?*) Nepoznají-li žáci přímo druh hada, měli by ho umět co nejlépe popsat. (URL22) Že jde o uštknutí, poznají žáci především podle toho, že v místě poranění jsou dvě malé ranky, jsou bolestivé a krvácí. Místo po uštknutí oteče, uštknutá osoba může mít rozmazané vidění, nízký tlak, bolesti břicha. Uštknutému se hůře dýchá, může upadnout do bezvědomí. Žáci musí mít na paměti, že v žádném případě nesmí jed z rány vysávat. Důležité je, aby uštknutého uklidnili, zamezili mu v pohybu a zavolali odbornou pomoc. Ránu by měli vydezinfikovat a překrýt. (URL22)

Uvádím několik aktivit, které je vhodné použít ve výuce, aby si žáci osvojili vhodnou slovní zásobu ke krizové situaci uštknutí hadem, dozví se, co dělat, pokud je uštkne jedovatý had.

Aktivita č. 26: Společně se podíváme na video o jedovatých hadech v Německu a co dělat při uštknutí. (<https://www.youtube.com/watch?v=kj-rusgDkC4>) Pak dám žákům otázky k videu a pustím jim video znovu. *Welche Giftschlange hat Deutschland? Wie viele Giftschlangen leben in Deutschland? Wie lang können die Schlangen sein? Für wen ist der Biss der Kreuzotter besonders gefährlich?*

Aktivita č. 27: Do třídy přinesu hada z umělé hmoty, ale žáci to nebudou vědět. Hada dám pod lavici a vykřiknu: *Achtung! Die Schlange!* A ukážu na hada. Žáci budou určitě překvapeni, kde se tam had vzal. Zeptám se: *Wo können wir die Schlange sehen? (im Zoo/im Park/in der Natur/zu Hause als Haustier)*

Aktivita č. 28: Na lístečcích bude rozstříhaný rozhovor. Nejdříve žáci k německým větám přiřadí české významy, pak rozhovor seřadí tak, jak šel za sebou. *Um welche Situation es geht?*

Aua, Hilfe! Au, pomoc!

Was ist passiert? Co se stalo?

Eine Schlange hat mich gebissen. Uštknul mě had.

Es tut mir weh. Bolí mě to.

Wie hat die Schlange ausgesehen? Jak ten had vypadal?

Die Schlange hat wie eine Otter ausgesehen. Had vypadal asi jako zmije.

Sei in Ruhe! Beweg nicht! Bud' v klidu, nehýbej se.

Ich desinfiziere die Wunde und rufe den Notdienst an. Vydezinfikuju ránu a volám záchranku.

Aktivita č. 29: Žákům rozdám obrázky, viz níže, jejich úkolem bude přiřadit k obrázkům vhodná slovní spojení. Po přiřazení slovních spojení žáci utvoří věty a popíší obrázek. *Hilfe leisten, Notruf 112 anrufen, einen Verletzten finden, eine Schlange sehen, wie eine Otter aussehen, wahrscheinlich geht es um Schlangenbiss*

Aktivní slovní zásoba:

die Schlange – had

die Giftschlange – jedovatý had

der Schlangenbiss – hadí uštknutí

das Schlangengift – hadí jed

die Otter/ die Viper – zmije

Hilfe leisten – poskytnout pomoc

wie eine Otter aussehen – vypadat jako zmije

Receptivní slovní zásoba:

die Aspis Viper – zmije skvrnitá

die Kreuzotter – zmije obecná

die Wunde desinfizieren – vyčistit ránu

das Gift aus der Wunde aussaugen – vysát jed z rány

keinesfalls das Gift nicht aussaugen – v žádném případě nevysávat jed

5.8 Otřes mozku

Úraz hlavy, udeření se do hlavy, může způsobit otřes mozku (*die Gehirnerschütterung*). Někdy stačí i malý úder do hlavy a vznikne otřes mozku. Již při podezření na otřes mozku by žáci měli zavolat záchrannou službu, která zraněného transportuje do nemocnice. Při otřesu mozku se může stav zraněného měnit velmi rychle. Zraněný může při otřesu mozku upadnout i do bezvědomí (*bewusstlos sein*). Jak žáci poznají, že jde o otřes mozku? Zraněný má bolesti hlavy, točí se mu hlava, může i zvracet, chce se mu spát (*Mein Kopf tut mir weh. Mir schwindelt. Ich bin müde.*). Zraněný působí zmateně, nepamatuje si, co se stalo. Když je zraněný v bezvědomí, je nutné uvolnit dýchací cesty a dát ho do stabilizované polohy. (URL13)

Níže uvádím několik aktivit, které se dají použít při výuce při tématu otřes mozku. Díky aktivitám se žáci seznámí se slovní zásobou k tématu *Gehirnerschütterung*, při jakých činnostech se jim otřes mozku může přihodit.

Aktivita č. 30: Společně se podíváme na video s tématem otřes mozku (*Gehirnerschütterung*). (<https://www.youtube.com/watch?v=z3bdQZ972bI>) Podle videa žáci vypíší: *Bei welchen Aktivitäten können wir Gehirnerschütterung haben?*

Aktivita č. 31: Rozdám žákům lístečky s větami, k německým větám přiřadí české ekvivalenty. Věty seřadí tak, jak by měly následovat za sebou. Zeptám se: *Um welche Situation es geht?* Pak budou vymýšlet otázky, aby vznikl dialog.

Ich habe den Verletzten gefunden. Našel jsem zraněného.

Er hat Kopfverletzung. Má zraněnou hlavu.

Er hat wahrscheinlich die Gehirnerschütterung. Má asi otřes mozku.

Er ist nicht bewusstlos und er atmet. Není v bezvědomí a dýchá.

Sein Kopf schwindelt und tut ihm weh. Bolí ho a točí se mu hlava.

Ich bin auf dem Garten, Wiener Straße 45. Jsem na zahradě, ve Vídeňské ulici 45.

Bitte, kommen Sie schnell. Prosím, přijďte rychle.

Aktivita č. 32: Na lístečcích dostanou žáci několik frází, které přiřadí k vhodnému obrázku. Některé fráze se k obrázkům nehodí, žáci určí, o které jde.

Stabile Seitenlage, Notruf anrufen, den Verletzten behandeln, Polizei anrufen, einen Verletzten finden, vom Baum fallen, wahrscheinlich Gehirnerschütterung, vor dem Hund weglaufen, es brennt, bewusstlos sein

Aktivní slovní zásoba:

brechen - zvracet

die Gehirnerschütterung – otřes mozku

die erste Hilfe leisten- poskytnout první pomoc

den Notdienst anrufen – telefonovat na záchranku

mir schwindelt – točí se mi hlava

es tut mir weh – bolí mě to

Receptivní slovní zásoba:

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

stabile Seitenlage – stabilizovaná poloha na boku

das Bewusstsein verlieren – ztratit vědomí

6. Analýza vybraných učebnice německého jazyka

V této kapitole provádím analýzu vybraných učebnic německého jazyka. K analýze jsem vybrala učebnice, které jsou nejnověji vydané. V učebnicích se zaměřuji na slovní zásobu, která by se dala využít při komunikaci v krizových situacích. Také mě zajímá, zda v učebnicích najdu nějaké téma, které se věnuje krizovým situacím. K analýze jsem vybrala tyto učebnice: *Beste Freunde 1, 2*, *Deutsch.com 1, d.leicht 1, 2*, *Super! 1, 2*.

6.1 Učebnice a pracovní sešit Beste Freunde

V prvním díle učebnice *Beste Freunde* a v pracovním sešitě k učebnici *Beste Freunde A 1.1* jsem nenašla žádnou slovní zásobu, fráze a situace, které by žáci využili při komunikaci v krizových situacích. V učebnici je pouze jednou zmíněno podstatné jméno *Hilfe* (pomoc), v situaci, kdy si dívka polije sešity džusem. V pracovním sešitě jsem neobjevila žádná slovíčka, či slovní spojení, která by připravila žáky na komunikaci v krizových situacích.

Ve druhém díle učebnice *Beste Freunde* se lekce 11 (*Mein Fuß tut weh!*) věnuje tématu zranění, seznamuje žáky s frází *Es tut mir weh!* (Bolí mě to!), *Ich habe Halsschmerzen*. (Mám bolesti v krku.) Žáci se naučí sdělit, jaká část těla je bolí (*Kopf, Fuß, Arm, Bein, Hand, Ohr, Zahn, Hals, Rücken, Bauch*). *Nico hat einen Unfall*. (Nico měl nehodu). V této lekci se ještě nachází tabulka *Erste Hilfe bei Sportunfällen*, ve které je ve čtyřech bodech shrnuto, jak poskytnout první pomoc. Důležitá slovíčka z této tabulky: *ein Eisbeutel* (sáček s ledem), *ein Verband* (obvaz), *nicht mehr bewegen* (už se nehýbat), *stabilisieren* (stabilizovat), *Kompression* (stlačení), *hochlegen* (dát nahoru, zvednout).

V seznamu slovíček, která jsou uvedena na konci učebnice, jsem našla tato slovíčka, která by se dala použít při komunikaci v krizové situaci: *Achtung!* (pozor!), *anrufen* (zavolat), *der Arzt* (lékař), *die Ärztin* (lékařka), *Bauchschmerzen* (bolesti břicha), *Erste Hilfe* (první pomoc), *gebrochen* (zlomený), *Halsschmerzen* (bolesti v krku), *helfen* (pomáhat), *die Hilfe* (pomoc), *hochlegen* (zvednout/dát nahoru), *Kopfschmerzen* (bolesti hlavy), *los sein/was ist los* (co se děje), *Ohrenschmerzen* (bolesti uší), *Rückenschmerzen* (bolesti zad), *der Schmerz* (bolest), *stabilisieren* (stabilizovat/upevnit), *der Unfall* (nehoda), *der Verband* (obvaz), *Vorsicht!* (pozor), *wehtun* (bolet), *Zahnschmerzen* (bolesti zubů).

V pracovním sešitě k učebnici *Beste Freunde A 1.2* je k lekci jedenáct procvičování slovního spojení, co mě bolí, jaké má kdo bolesti (*ihr Hals tut weh/sie hat Halsschmerzen*).

K procvičení préterita v pracovním sešitě slouží fráze *Was ist los?* (Co se stalo?), *Hattest du einen Unfall?* (Měj si nehodu?)

6.2 Učebnice a pracovní sešit Deutsch.com 1

Učebnice Deutsch.com 1 v lekci dvanáct, která se jmenuje *Gesund bleiben*, seznamuje žáky s tím, jak se řekne, že je něco bolí, že mají bolesti určité části těla. *Der Bauch tut mir weh.* (Bolí mě břicho.) *Du hast Bauchschmerzen.* (Máš bolesti břicha.) *Alles tut ihm weh.* (Všechno ho bolí.) *Was ist denn los?* (Copak se stalo?) K lekci patří slovní zásoba: *der Schmerz* (bolest), *Schmerzen haben* (mít bolesti), *passieren/was ist passiert* (co se stalo), *wehtun* (bolet). V pracovním sešitě se lekce dvanáct *Gesundheit bleiben* procvičují žáci frází *Was tut/tun dir weh?* *Ich habe Ohrenschmerzen.*

6.3 Učebnice a pracovní sešit d.leicht 1, 2

Učebnice d.leicht 1, jež obsahuje i pracovní sešit, nepřipravuje žáky na komunikaci v krizových situacích ani tematicky, ani žádnou vhodnou slovní zásobou. Druhý díl učebnice d.leicht se v lekci pět věnuje tématu *Was tut dir weh?* *Mir tut der Kopf weh.* (Co tě bolí? Bolí mě hlava.) Použití slovesa *wehtun* (bolet), fráze *Was tut Ihnen weh?* (Co Vás bolí?) *Wo hast du Schmerzen?* (Kde máš bolesti?) V lekci osm jsou ve slovní zásobě uvedena slovíčka *atmen* (dýchat) a *Achtung!* (pozor), která by žáci mohli při krizové komunikaci využít. I v pracovním sešitě žáci procvičí frázi *Was tut dir/Ihnen weh?* (Co tě/Vás bolí?) *Mein Bauch tut mir weh.* (Bolí mě břicho.) Na konci pracovního sešitu se nachází seznam slovíček, v němž jsem našla tato slovíčka, která by žákům mohla usnadnit komunikaci v krizové situaci: *helfen* (pomáhat), *das Krankenhaus* (nemocnice), *der Schmerz* (bolest), *der Unfall* (nehoda). Tato učebnice d.leicht, první i druhý díl, je určena pro žáky středních škol, ale jazyková úroveň je A1, A2. Ani tato učebnice žáky slovní zásobou na komunikaci v krizové situaci vůbec nepřipraví.

6.4 Učebnice Super! 1, Super! 2

Učebnice Super! 1 v lekci dvanáct, která se jmenuje *Gesundheit* (zdraví), formou komiksu seznamuje žáky s frázemi: *Mein Kopf tut weh!* (Bolí mě hlava!), *Ich habe Zahnschmerzen/Halsschmerzen/Bauchschmerzen.* (Mám bolesti zubů/krku/břicha.) Naučí se říci, co je bolí, zeptat se, co komu je. (*Was ist denn los?*). V pracovním sešitě, který je součástí učebnice, nalezneme vhodnou slovní zásobu ke každé lekci. K lekci *Gesundheit* (zdraví) patří tato slovíčka, která by se dala použít ke komunikaci v krizových situacích: *wehtun* (bolet), *Was*

hast du denn? (Co ti je?), *anrufen* (zavolat), *Ich habe Zahnschmerzen*. (Mám bolesti zubů), *Mein Kopf tut weh*. (Bolí mě hlava.), *Was ist denn los?* (Co se stalo?)

Další díl učebnice, Super! 2, obsahuje také lekci s názvem *Gesundheit*, ale v této lekci není slovní zásoba ke komunikaci v krizové situaci, ale lekce je zaměřena na téma preventivní prohlídka u lékaře. V lekci, která se zabývá sportem (*Sport, Extremsport*), se objevuje slovíčko *der Unfall* (nehoda), fráze *Was ist passiert?* (Co se stalo?), *Ich war nur leicht verletzt*. (Byl jsem jen lehce zraněný.) V pracovním sešitě je k dané lekci procvičování frází: *mein Rücken tut mir weh*. (Bolí mě záda), *Ich habe solche Rückenschmerzen*. (Mám takové bolesti zad, *Ich habe Kopfschmerzen*. (Mám bolesti hlavy.), *Meine Füße tun weh*. (Bolí mě nohy.) Slovní zásoba k této lekci: *Kopfschmerzen* (bolesti hlavy), *das Krankenhaus* (nemocnice), *Sie hat Kopfschmerzen*. (Má bolesti hlavy.) Ve slovní zásobě, která patří k lekci *Freizeit und Medien* (Volný čas a média), jsou uvedena slovíčka *das Feuer* (oheň), *Feuer löschen* (hasit oheň), *die Feuerwehr* (hasiči), *der Feuerwehrmann* (hasič). Tato slovíčka by žáci mohli použít při komunikaci v krizových situacích, při požáru. Ale tematicky se lekce zabývá volným časem a tato slovíčka jsou zmiňována v souvislosti s dobrovolnými hasiči, kterým se žáci ve volném čase věnují.

6.5 Výsledky analýzy učebnic

Provedla jsem analýzu vybraných učebnic i pracovních sešitů, které k těmto učebnicím patří. Jak zavolat hasiče, policii a záchrannou službu, co dělat při dopravní nehodě, krádeži, požáru, těmito tématy se žádná z analyzovaných učebnic nezabývá. Všechny učebnice se věnují tématu zdraví, nebo u lékaře, kde se žáci naučí říci, jaké části těla je bolí, jaké mají bolesti. Ale co dělat, pokud mají úraz, nebo kam zavolat, v případě zranění, tím se již učebnice nezabývají. Slovní zásoba k požáru, dopravním nehodám, krádeži osobních věcí, úrazu hlavy, zlomeniny, pokousání psem, se ani v jedné z analyzovaných učebnic nenachází a žáky na komunikaci v takovýchto situacích vůbec nepřipravuje.

Učebnice jsou tedy, co se týče krizových situací, pro žáky nedostačující, tématy krizových situací se nezabývají, ani k nim nijak neodkazují. Autoři učebnic vůbec nepočítají s tím, že by bylo vhodné se těmito situacím alespoň okrajově věnovat. Určitě by to bylo velmi přínosné a žáci by své znalosti mohli využít při svých cestách do zahraničí.

7. Slovní zásoba ke krizovým situacím

Věty vhodné k použití ke komunikaci v krizových situacích:

Diese Möglichkeiten sind die Lösung für Sie. (Jsou tyto možnosti jsou pro Vás řešením.)

Es muss sehr schwierig sein. (Musí to být velmi těžké.)

Etwas zu essen/trinken? (Něco k jídlu/pití?)

Hier gibt es Wasser, trinken Sie. (Tady je voda, napijte se.)

Ich habe Unterkunft/Transport besorgt (Zařídil jsem ubytování/dopravu)

Ich höre Sie. (Poslouchám Vás.)

Möchten Sie sich ausruhen? (Chcete si odpočinout?)

Sind Sie verletzt? (Jste zraněný/á?)

Was ist los? (Co se stalo?)

Was kann ich tun? (Co mohu udělat?)

Wie fühlen Sie? (Jak se cítíte?)

Odcizení a ztráta osobních věcí:

aufpassen – dávat pozor

auf Geldtasche und Dokumente aufpassen – dávat pozor na peněženku a doklady

s Bargeld – hotovost

der Diebstahl – krádež

die Dokumente – doklady

das Geld – peníze

die Geldtasche – peněženka

das Handy – mobilní telefon

der Personalausweis – občanský průkaz

die Schlüssel – klíče

der Taschendieb – kapesní zloděj/kapsář

einen Diebstahl melden – ohlásit krádež

ein Konto sperren lassen – nechat zablokovat konto

jemand klaut meine Geldtasche

klauen/stehlen – krást

neue Dokumente besorgen – obstarat nové doklady

Polizei anrufen – zavolat policii

verlieren - ztratit

von einem Taschendieb bestohlen werden – být okraden kapsářem

Požár:

atmen – dýchat

Brand melden – nahlásit požár

der Brand – požár

das Feuer – oheň

der Feuerwehrmann – hasič

der Feueralarm – požární poplach

der Feuerlöscher – hasicí přístroj

der Notausgang – únikový východ

der Rauch – kouř

evakuieren - evakuovat

Feuer löschen – hasit požár

Hier riecht es nach Rauch. Je cítit kouř.

in Sicherheit bringen – dostat se do bezpečí

Ist jemand verletzt? Je někdo zraněný?

Löschversuche machen – podniknout pokusy o uhašení

Notruf 112- nouzové volání 112

retten – zachránit

Ruhe bewahren – zachovat klid

Dopravní nehoda:

bewusstlos sein – být v bezvědomí

die Blutung stillen - zastavit krváčení

die erste Hilfe leisten – poskytnout první pomoc

der Verkehrsunfall – dopravní nehoda

der Verletzte – zraněný

die Verletzungen- zranění

das Warndreieck – výstražný trojúhelník

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

die Wunde desinfizieren – vydezinfikovat ránu

Hilfe! – pomoc!

in Sicherheit bringen – dostat se do bezpečí

Notruf 112 – nouzové volání 112

Unfallstelle – místo nehody

Was ist passiert? Co se stalo?

wie viele Personen – kolik osob

Zeuge des Verkehrsunfalls – svědek dopravní nehody

Úraz:

die Blutung stillen - zastavit krváčení

das Bein in Gips haben – mít nohu v sádře

der Unfall – úraz/nehoda

die Verletzung – zranění

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

die Wunde desinfizieren – vyčistit ránu

Das Knie tut mir weh. Bolí mě koleno.

einen Knochenbruch fixieren – fixovat zlomeninu

Hilfe leisten – poskytnout pomoc

Mein Kopf tut mir weh. Bolí mě hlava.

Notruf 112 anrufen – zavolat 112

Rettungsdienst anrufen – zavolat záchranku

sich das Bein brechen - zlámat si nohu

vom Rad fallen – spadnout z kola

vom Baum fallen – spadnout ze stromu

Pokousání psem:

Angst vor dem Hund haben – bát se psa

beißen – pokousat

das Beißen behandeln – ošetřit kousnutí

der Hund bellt und knurrt – pes štěká a vrčí

den Hund wütend machen – rozzuřit psa

die Tollwut – vzteklna

die Wunde desinfizieren – dezinfikovat ránu

ein aggressiver Hund – agresivní pes

ein fremder Hund – cizí pes

einen Hund streicheln – hladit si psa

Hat der Hund die Impfung gegen Tollwut? Má pes očkování proti vzteklině?

schnuppern lassen – nechat se očichat

von einem Hund angegriffen werden – být napaden psem

weglaufen – utíkat

Uštknutí hadem:

die Giftschlange – jedovatý had

das Gift aus der Wunde aussaugen – vysát jed z rány

die Otter/ die Viper – zmije

die Kreuzotter – zmije obecná

die Schlange – had

der Schlangenbiss – hadí uštknutí

das Schlangengift – hadí jed

die Wunde desinfizieren – vyčistit ránu

Hilfe leisten – poskytnout pomoc

wie eine Otter aussehen – vypadat jako zmije

Otřes mozku:

brechen – zvracet

das Bewusstsein verlieren – ztratit vědomí

die Gehirnerschütterung – otřes mozku

die erste Hilfe leisten- poskytnout první pomoc

den Notdienst anrufen – telefonovat na záchranku

den Verletzten behandeln – ošetřit raněného

es tut mir weh – bolí mě to

mir schwindelt – točí se mi hlava

stabile Seitenlage – stabilizovaná poloha na boku

8. Závěr

V diplomové práci „Cizojazyčná komunikace v krizových situacích“ jsem se v teoretické části nejprve zabývala sophrologií, blíže jsem ji popsala a upozornila na její důležitost. Dále jsem se věnovala tomu, co dělat v krizových situacích, jak se správně chovat. Umět se vcítit do pocitů osoby, která se právě nachází v krizové situaci, je důležité a velmi to usnadní komunikaci s danou osobou. Neopomněla jsem zmínit i odlišnost kulturního prostředí, která při komunikaci v krizové situaci také hraje svou roli. V závěru teoretické části práce jsem charakterizovala krizové situace a popsala jsem, jak se tyto situace dělí.

V praktické části jsem se nejprve zabývala komunikací v krizových situacích. Jaké fráze a slovní spojení jsou vhodná použít, ale uvedla jsem i taková spojení, která by se v daných situacích používat neměla. V následující kapitole jsem se zabývala vybranými krizovými situacemi. V rámci této kapitoly jsem se zmínila o tísňových linkách, nejen u nás, ale i v německy mluvících zemích tj. v Německu, Rakousku a Švýcarsku. Žáci znají čísla tísňových linek v České republice na hasiče, policii i záchrannou službu snad již v době nástupu na základní školu. Čísla na tísňové linky v německy hovořícím prostředí jsou ale od těch našich odlišná. Číslo tísňové linky na policii je v Německu jiné než v Rakousku a Švýcarsku. To platí i pro čísla linek na záchrannou službu a hasiče. Když už se žáci dostanou do nepříjemné situace, která vyžaduje telefonát na tísňovou linku, lze využít jednotného evropského tísňového čísla 112. Na tohle číslo se žáci dovolávají nejen z naší republiky, německy mluvících zemí, ale i ostatních států Evropy. Pro přehlednost jsem vytvořila tabulku, do které jsem uvedla čísla tísňových linek u nás a v německy mluvících zemích. K volání na tísňovou linku policie, hasičů i záchranné služby jsem uvedla i přepis autentických rozhovorů, aby se žáci seznámili s tím, jak takové tísňové volání probíhá, na co se operátor ptá. Jen stručně jsem se zmínila o velvyslanectvích v Německu, Rakousku a Švýcarsku, uvedla jsem i kontakty. Žákům se v zahraničí může přihodit cokoli a je možné, že se budou muset obrátit na velvyslanectví o pomoc. Dále jsem popsala zásady první pomoci. První pomoc by žáci v případě potřeby měli umět poskytnout.

V další části této kapitoly jsem se věnovala krizovým situacím. Situace, které jsem zvolila do své diplomové práce, jsou krádež a odcizení osobních věcí, požár, dopravní nehoda, úraz, pokousání psem, uštknutí hadem a otřes mozku. Nejprve jsem každou z vybraných krizových situací charakterizovala, dále jsem ke každé krizové situaci uvedla několik aktivit, které tematicky souvisí s vybranou krizovou situací. Tyto aktivity, které jsem navrhla, je vhodné zařadit do výuky německého jazyka. Navržené aktivity umožní žákům nacvičit a

zautomatizovat jednání v cizím jazyce, procvičit cizojazyčné reakce na krizové situace. Díky těmto aktivitám se žákům dostane vybraná krizová situace více do podvědomí, naučí se, jak se v takové situaci zachovat a samozřejmě si osvojí vhodnou slovní zásobu k danému tématu. Slovní zásobu ke každé vybrané krizové situaci jsem rozdělila na aktivní a receptivní. Aktivní slovní zásobu se žáci naučí používat a budou jí rozumět. Protože je tato slovní zásoba velmi důležitá, označila jsem ji ve své práci tučně. Díky nabízeným aktivitám, které jsem uvedla ke krizovým situacím, se žáci vybraná slovíčka fráze naučí aktivně používat a rozumět jim. K vybrané krizové situaci jsem uvedla i receptivní slovní zásobu. Receptivní slovní zásoba je taková slovní zásoba, které žáci rozumí, ale aktivně je nepoužívají. U všech krizových situací, o kterých píší, převládá aktivní slovní zásoba.

Dále jsem provedla analýzu vybraných učebnic německého jazyka na úrovni A1 a A2. Pro analýzu jsem vybrala nejnověji vydané učebnice německého jazyka: *Beste Freunde 1*, *Beste Freunde 2*, učebnice a pracovní sešit *Deutsch.com 1*, učebnice *d.leicht 1 a d.leicht 2* (pracovní sešit je součástí učebnice) a učebnici *Super! 1 a Super! 2* (pracovní sešit je součástí učebnice). V učebnicích mě zajímalo, jestli se zaměřují na krizové situace a k nim i vhodnou slovní zásobu. Předem jsem věděla, že se učebnice tematikou krizových situací nezabývají, proto mě nepřekvapil závěr analýzy. Učebnice se nevěnují krádeži a odcizení osobních věcí, požáru, dopravní nehodě, úrazu, pokousání psem, uštknutí hadem ani otřesu mozku. Jen velmi okrajově jsem v učebnicích našla slovní zásobu, která žáky připravuje na to, aby uměli sdělit, co je bolí a jaké mají bolesti. (*Es tut mir weh. Ich habe Schmerzen.*) Tuto slovní zásobu v učebnicích jsem našla v lekcích, které se věnovaly tématu u lékaře, nebo tématu zdraví. Všechny mnou analyzované učebnice obsahovaly téměř totožnou slovní zásobu k tématu u lékaře a zdraví. Učebnice tedy žáky připravují na návštěvu lékaře, pokud je něco bolí, jdou na prohlídku, nebo mají chřipku. Ale už neobsahují slovní zásobu, aby žáci mohli sdělit, že se jim stal úraz, něco si zlomili. Určitě by bylo vhodné, kdyby se v učebnicích alespoň okrajově objevila slovní zásoba k tématu úraz a první pomoc, aby žáci uměli říct, že si např. zlomili nohu, mají otřes mozku, zavolali si pomoc. Pouze učebnice *Beste Freunde 2* se pouze velmi okrajově věnuje první pomoci, v tabulce jsou stručně uvedeny 4 body první pomoci při sportovních úrazech. V této učebnici se objevují i důležitá slovíčka *Achtung, der Unfall, der Verband*.

Důležitými tématy jsou podle mého názoru i požár a dopravní nehoda. Bohužel vhodnou slovní zásobu ani k těmto tématům jsem v učebnicích nenašla. Pouze učebnice *Super! 2* nabídla slovíčko hasiči, dobrovolní hasiči, hasit oheň, ale pouze v kontextu volný čas a koníčky, ne v situaci, že vypukl požár a hoří. Krádeži, nebo ztrátě osobních věcí se učebnice

také nevěnují, není v nich ani zmíněno slovíčko policie, i když si myslím, že je velmi důležité, aby ho žáci znali. Ani dalším krizovým situacím, jako je pokousání psem a uštknutí hadem, učebnice nevěnují pozornost. Velmi častým úrazem při sportu bývá otřes mozku, ale ani tohle téma v učebnicích není. Pokud se probírá téma sport, opět pouze v kontextu koníčky, ale úraz a zranění při sportu. Pouze v učebnici *Beste Freunde 2* v tabulce, kde jsou stručně uvedeny body první pomoci, se opět zaměřují pouze na zlomeniny, ale ne na úraz hlavy, bezvědomí a otřes mozku.

Již před psaním své diplomové práce jsem věděla, že se učebnice problematice komunikace v krizových situacích ve výuce německého jazyka nevěnují a svou analýzou jsem si to jen potvrdila. Učebnice se v tématu zdraví věnují pouze tomu, aby žáci uměli říct, co je bolí, když jsou na kontrole u lékaře, ale více se, bohužel, tématu nevěnují. Dalším krizovým situacím se učebnice nevěnují vůbec, přitom se domnívám, že je to velká škoda. Na konec své práce jsem pro přehlednost uvedla seznam slovní zásoby ke krizovým situacím.

Žáci se v mateřském jazyce již od dětství učí čísla tísňových linek a v jakých situacích volat záchrannou službu, hasiče a polici. Na tohle se bohužel ve výuce německého jazyka na základní škole nemyslí. Osnovy takovéto učivo neobsahují, i když by bylo určitě velmi přínosné. Já, jakožto budoucí učitelka německého jazyka, se budu snažit v některých hodinách německého jazyka věnovat krizovým situacím a využít tak i aktivity, které jsem uvedla v praktické části. Učitelé a učitelky německého jazyka by si měli uvědomit, že slovní zásoba ke krizovým komunikacím je velmi důležitá a potřebná.

9. Resümee

Wenn die Schüler im Ausland sind, können sie in Krisensituationen geraten. Es ist wichtig, dass die Schüler dazu den passenden Wortschatz kennen. Dann können sie in Krisensituationen reagieren und kommunizieren. Der Ausgangspunkt der Diplomarbeit ist Sophrologie. Die Sophrologie beschäftigt sich damit, wie sich die Menschen in Krisensituationen sprachlich verhalten. Weiter habe ich beschrieben, wie wir in Krisensituationen handeln und uns benehmen sollen. Es ist dabei sehr wichtig, sich in eine komplizierte Situation einfühlen zu können. Dank der Empathie ist die Kommunikation leichter. Wir sollten auch an die Unterschiedlichkeit der Kulturlandschaft denken, die auch eine wichtige Rolle in der Krisenkommunikation spielt. Am Ende des theoretischen Teils habe ich die Krisensituationen charakterisiert.

Im praktischen Teil habe ich mich mit der Kommunikation in den Krisensituationen beschäftigt. Ich habe nicht nur die passenden, sondern auch die unpassenden Phrasen angeführt. Im Rahmen dieses Kapitels habe ich die Notrufnummern sowohl in unserer Republik, als auch in Deutschland, Österreich und in der Schweiz erwähnt. Die Schüler kennen die Notrufnummern für Polizei, Feuerwehr und Rettungsdienst in der Tschechischen Republik sehr gut. Man kann voraussetzen, dass sie sie schon viel früher lernen, mit großer Wahrscheinlichkeit schon in Kindergärten. Es gibt deutliche Unterschiede unter den Notrufnummern (Polizei, Feuerwehr, Rettungsdienst) in der Tschechischen Republik, in Deutschland, in Österreich und in der Schweiz. Wenn die Schüler in eine unangenehme Situation geraten und Notruf kontaktieren müssen, können sie die Nummer 112 anrufen. Diese Nummer ist international anwendbar und gilt für alle europäischen Länder. Die Schüler können diese Nummer also in Deutschland, in Österreich, in der Schweiz, sowie in unserer Republik benutzen. Zum Polizei-, Feuer- und Rettungsdienstnotruf führe ich auch authentische Telefongespräche an. Dank diesen authentischen Telefongesprächen können sich die Schüler besser vorstellen, wie diese Gespräche wirklich verlaufen und welche Fragen der Operator stellt.

Dann habe ich mich mit den ausgewählten Krisensituationen beschäftigt. In diesen Krisensituationen können die Schüler im Ausland sehr oft geraten. Die Situationen, die ich in meiner Diplomarbeit ausgewählt habe, sind: *Diebstahl und Verlust persönlicher Sachen, Brand, Verkehrsunfall, Unfall, Hunden Biss, Schlangenbiss und Gehirnerschütterung*. Zuerst habe ich die Situationen charakterisiert und dann zu jeder ein paar Aktivitäten angeführt.

Diese Aktivitäten, die ich vorgeschlagen habe, hängen thematisch mit der Krisensituation zusammen und sind für den Deutschenunterricht geeignet. Die vorgeschlagenen Aktivitäten können den Schülern ermöglichen, fremdsprachliche Reaktionen in Krisensituationen zu üben und zu automatisieren. Die Schüler lernen den passenden Wortschatz zu jedem Thema, den ich in zwei Teilen geteilt habe: aktiver und rezeptiver Wortschatz. Die Schüler verstehen den aktiven Wortschatz und können ihn aktiv benutzen. Ich habe den aktiven Wortschatz fett markiert. In den Aktivitäten können die Schüler die Wörter und Phrasen üben. Weiter habe ich zu den ausgewählten Situationen auch den rezeptiven Wortschatz angeführt. Die Schüler verstehen zwar diesen Wortschatz, aber sie können ihn nicht aktiv benutzen. Der aktive Wortschatz überwiegt bei allen ausgewählten Krisensituationen.

Weiter habe ich ausgewählte Lehrbücher für den Deutschenunterricht analysiert. Diese Lehrbücher führen zum Sprachniveau A1 und A2. Zur Lehrwerkanalyse habe ich *Beste Freunde 1*, *Beste Freunde 2*, *Deutsch.com 1 (Lehrbuch + Arbeitsbuch)*, *d. leicht 1 und d. leicht 2 (Arbeitsbuch ist Bestandteil des Lehrbuches)* und *Super! 1 und Super! 2 (Arbeitsbuch ist Bestandteil des Lehrbuches)* ausgewählt. In den Lehrbüchern habe ich die erwähnten Krisensituationen gesucht. Beschäftigen sich die Lehrbücher mit den Krisensituationen und mit dem passenden Wortschatz dazu? Da ich gehant habe, dass sich die Lehrbücher den Krisensituationen nicht widmen, haben mich die Ergebnisse der Analyse nicht überrascht. Die Lehrbücher widmen sich nicht den Themen *Diebstahl und Verlust persönlicher Sachen*, *Brand*, *Verkehrsunfall*, *Unfall*, *der Hunden Biss*, *der Schlangenbiss* und *das Gehirnerschütterung*. Ich habe nur wenige Informationen zu den Themen gefunden. In den Lehrbüchern habe ich nur den Wortschatz zum Thema *Gesundheit und Beim Arzt (Es tut mir weh. Ich habe Schmerzen.)* gefunden.

In allen Lehrbüchern, die ich analysiert habe, habe ich nur diese Phrasen gefunden. Der Wortschatz ist in allen Lehrwerken sehr ähnlich. Sie bereiten die Schüler auf den Besuch beim Arzt vor, aber es gibt hier keinen Wortschatz zu Themen *Verletzung*, *Gehirnerschütterung*, *Erste Hilfe leisten*. Ich meine, dass es geeignet wäre, wenn die Lehrbücher mehr Informationen zum Thema *Verletzung und Erste Hilfe* anbieten würden. Die Schüler sollten fähig sein zu sagen, dass sie eine Verletzung, beispielweise ein gebrochenes Bein haben. Nur das Lehrbuch *Beste Freunde 2* beschäftigt sich mit der Ersten Hilfe, aber nicht ausreichend. In diesem Lehrbuch befindet sich eine Tabelle, in der die Erste Hilfe beim Sport in 4 Punkte steht. Hier gibt es wichtige Wörter wie *Achtung*, *der Unfall*, *der Verband*.

Ich meine, dass auch andere Themen (*der Brand, der Verkehrsunfall*) genauso wichtig sind und mehr Aufmerksamkeit verdienen sollten. Leider habe ich den passenden Wortschatz zu Themen *der Brand* und *der Verkehrsunfall* nicht gefunden. Nur das Lehrbuch *Super! 2* beinhaltet die Wörter *Feuerwehr, Feuer löschen, der Feuerwehrmann*, aber im Kontext *Freizeit und Hobbies*, nicht im Kontext *Es brennt, Feuer!*

Die Lehrbücher widmen sich ebenfalls nicht dem Thema *Diebstahl*. Auch andere Krisensituationen (*Hundegebiss* und *Schlangenbiss*) habe ich in den Lernbüchern nicht gefunden. Sehr oft können die Schüler beim Sport zur Gehirnerschütterung kommen, aber auch mit diesem Thema beschäftigen sich die Lernbücher nicht. In Lehrbüchern gibt es das Thema Sport, aber nicht mit dem Zusammenhang mit einer Sportverletzung und Sportunfällen. Wieder nur im Lehrbuch *Beste Freunde 2* befindet sich eine Tabelle mit Ersten Hilfe. In der Tabelle gibt es die Fraktur, aber keine Gehirnerschütterung, Kopfverletzung und Bewusstlosigkeit.

Schon vor dem Schreiben der Diplomarbeit habe ich geahnt, dass sich die Lehrbücher mit den Themen der Krisensituationen nur wenig beschäftigen, was auch meine Analyse bestätigt hat. Die Lehrbücher widmen sich den Krisensituationen nicht, was meiner Meinung nach schade ist. Die Schüler kennen die tschechischen Notrufnummern und wissen, wann und in welchen Situationen man Polizei, Feuerwehr und Rettungsdienst anrufen soll. Leider denkt niemand an diese Krisensituationen im Deutschunterricht in Grundschulen an. Der Schulplan beinhaltet diese Themen nicht, aber ich meine, dass sie sehr nutzbringend wären. Ich wäre froh, wenn ich die Aktivitäten aus dem praktischen Teil in der Zukunft verwenden könnte. Die Lehrer und Lehrerinnen sollten nicht vergessen, dass der Wortschatz zur Kommunikation in den Krisensituationen sehr wichtig ist.

10. Seznam použité literatury:

BEŇOVÁ, Z. et al. *d.leicht 1*. Němčina pro střední školy. Učebnice a pracovní sešit. Praha: Klett, 2016. ISBN 978-80-7397-216-5

BEŇOVÁ, Z. et al. *d.leicht 2*. Němčina pro střední školy. Učebnice a pracovní sešit. Praha: Klett, 2017. ISBN 978-80-7397-261-5

Co dělat-- , aneb, Kapesní průvodce krizovými situacemi doma i v zahraničí. Centrum pro bezpečný stát, Praha, 2012.

GEORGIAKAKI, Manuela et al. *Beste Freunde1*. Ismaning: Hueber, 2014. ISBN 978-3-19-101058-4.

GEORGIAKAKI, Manuela et al. *Beste Freunde1: Němčina pro základní školy a víceletá gymnázia*. Pracovní sešit. Ismaning: Hueber, 2014. ISBN 978-3-19-161058-6.

GEORGIAKI, Manuela et al. *Beste Freunde2*. Ismaning: Hueber, 2015. ISBN 978-3-19-301058-2

GEORGIAKI, Manuela et al. *Beste Freunde2: Němčina pro základní školy a víceletá gymnázia*. Pracovní sešit. Ismaning: Hueber, 2015. ISBN 978-3-19-361058-4

NEUNER, Gerhard et al. *Deutsch.com 1*. Deutsch als Fremdsprache. Kursbuch. Ismaning: Hueber, 2008. ISBN 978-3-19-001658-7

NEUNER, Gerhard et al. *Deutsch.com 1*. Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch. Ismaning: Hueber, 2008. ISBN 978-3-19-011658-4

NEUNER, Gerhard, KURŠISA, Anta et al. *Super! 1*. Němčina jako druhý cizí jazyk. Učebnice a pracovní sešit. München: Hueber, 2014. ISBN 879-3-19-001063-9

NEUNER, Gerhard, KURŠISA, Anta et al. *Super! 2*. Němčina jako druhý cizí jazyk. Učebnice a pracovní sešit. München: Hueber, 2015. ISBN 978-3-19-001064-6

VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2510-9

Internetové zdroje:

URL1 *Krizová situace.* [online]. [cit. 2018-02-03] Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-ke-stazeni-ff.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

URL2 *Jak zabezpečit děti.* [online]. [cit. 2018-02-05] Dostupné z <http://www.policie.cz/clanek/jak-zajistit-bezpeci-pro-deti-880802.aspx>

URL3 *Volání na tísňovou linku 156.* [online]. [cit. 2018-02-28]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ihvw-0kh51k>

URL4 *Kapesní krádeže.* [online]. [cit. 2018-02-05] Dostupné z <http://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-kapesni-kradeze.aspx>

URL5 *Definice typů událostí.* [online]. [cit. 2018-02-22] Dostupné z <http://www.hzsmsk.cz/prevence/StatDef.htm>

URL6 *Typy požárů.* [online]. [cit. 2018-02-22] Dostupné z <https://www.pozary.cz/clanek/205-hasicska-abeceda-2/>

URL7 *Jak se chovat při požáru.* [online]. [cit. 2018-02-20] Dostupné z <http://www.ff-mooskirchen.at/verhalten-im-brandfall/>

URL8 *Evakuace budovy při požáru.* [online]. [cit. 2018-02-22] Dostupné z <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pozary/co-delat-pri-pozaru/evakuace-budovy-pri-pozaru.html>

URL9 *Co dělat, jestliže ucítíme v noci kouř.* [online]. [cit. 2018-02-22] Dostupné z <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pozary/co-delat-pri-pozaru/jestlize-doma-ucitite-v-noci-kour.html>

URL10 *Dopravní nehoda.* [online]. [cit. 2018-02-22] Dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/prvni-pomoc/dopravni-nehoda.html>

URL 11 *Poranění kostí, kloubů, svalů.* [online]. [cit. 2018-02-23] Dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/urazy-rizika-nebezpeci/poraneni-kosti-kloubu-a-svalu.html>

URL 12 *Pokousání zvířetem.* [online]. [cit. 2018-02-23] Dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/urazy-rizika-nebezpeci/pokousani-zviretem.html>

URL13 *Otřes mozku.* [online]. [cit. 2018-02-24] Dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/urazy-rizika-nebezpeci/otres-mozku.html>

URL14 *Zásady jak se chovat v krizových situacích.* [online]. [cit. 2017-12-03]. Dostupné z <http://www.hornibriza.eu/obcan/infocentrum-pro-obcany-mesta/co-delat-v-krizovych-situacich/>

URL15 *Jak volat na tísňovou linku.* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/jak-volat-na-tisnovou-linku.aspx>

URL16 *Tísňová linka 112.* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z <http://www.ochranaobyvatel.cz/codelat-cz/index.php?detail=5>

URL17 *Tísňové linky v Německu.* [online]. [cit. 2017-10-31]. Dostupné z <http://www.fr.de/leben/recht/notruf-nummern-wann-sollte-ich-die-110-oder-die-112-waehlen-a-291894>

URL18 *Velvyslanectví ČR v Rakousku.* [online]. [cit. 2017-10-31]. Dostupné z <http://www.ibesip.cz/cz/ridic/cestujeme-automobilem/autem-do-zahranici/rakousko/rakousko-kontakty>

URL19 *Tísňové linky v Rakousku.* [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z <http://www.rakousko.cz/pruvodce-rakouskem/Dulezita-telefonni-cisla-a-kontakty/>

URL20 *První pomoc.* [online]. [cit. 2017-10-30]. Dostupné z <http://www.prvni-pomoc.com/postup-pri-volani-rychle-zdravotnicke-pomoci>

URL21 *Tísňové linky ve Švýcarsku.* [online]. [cit. 2017-10-30]. Dostupné z <http://www.ibesip.cz/cz/ridic/cestujeme-automobilem/autem-do-zahranici/svycarsko/svycarsko-kontakty>

URL22 *Uštknutí hadem.* [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/urazy-rizika-nebezpeci/hadi-ustknuti.html>

URL23 *Volání na tísňovou linku 155.* [online]. [cit. 2018-02-28]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=pcWf94HfWAo>

URL24 *Víte, co je sophrologistika?__*[online]. [cit. 2018-04-12]. Dostupné z <https://ec.europa.eu/epale/cs/resource-centre/content/vite-co-je-sophrologistika>

URL25 *Příprava na krizové situace a sophrologistika pro krizové situace.*[online]. [cit. 2018-04-12]. Dostupné z <http://www.sdhzdar2.cz/priprava-na-krizove-situace-a-sophrologistika-pro-krizove-situace/#more-11098>

URL26 *Sophrologistika a srozumitelná komunikace.* In: Bulletin Národního institutu pro další vzdělávání [online]. 2015, 4 (2), 10 [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: http://nidv.conka.pro/media/materialy/bulletiny/02_2015.pdf

URL27 *O sophrologii.* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z <https://www.energycentre.ch/about-sophrology.html>

URL28 *Neuro-lingvistické programování.* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z <https://www.cabinet-lemasson.fr/m%C3%A9thode/programmation-neuro-linguistique/>

URL 29 *Zákon č. 239/2000 Sb.* [online]. [cit. 2018-02-03] Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239?text=krizov%C3%A1%20situace>

URL30 MLČOCHOVÁ, Lenka., SLEZÁKOVÁ, Markéta. *Hasiči – ukázky práce s autentickým textem (přepisem či nahrávkou) v heterogenní (i homogenní) třídě.* [online]. [cit. 2018-02-28] Dostupné z www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/.../hasici_prace_s_autentickym_textem.doc

URL31 *Hier ist Florian Weinheim mit Alarm 2.0.* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ON50CP5iwXE>

URL32 *Gruselig: Polizei veröffentlicht Notruf nach Gewaltverbrechen in Bayreuth.*

[online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=vrgdyfZVtUI>

URL33 *001A Notfall Notruf.* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=84lwc_Z_RYs

RVP pro základní vzdělávání. Německý jazyk. [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=67491&view=9832>

Zdroj použitých barevných obrázků:

Všechny obrázky jsou dostupné z <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly/databaze-obrazku.html>

Odkazy na videa použitá v aktivitách pro žáky

Taschendiebstahl. [online]. [cit. 2018-04-01] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=JJj3QneO8Zo>

Polizeianruf Mannheim Zehnbauer. [online]. [cit. 2018-04-01] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=TzPULn5WPmk>

Notruf absetzen ist kinderleicht, das kannst auch Du! [online]. [cit. 2018-04-01] Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=AP_fZ74Z_FM

Brand im Hotel Sheraton. [online]. [cit. 2018-04-01] Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=d8g_QR1t5zA

Notruf 112 Einsatzkräfte bei Großbrand im Einsatz. [online]. [cit. 2018-04-01] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=GnPOQpEUaMM>

Das solltest du tun, wenn du von einem Hund angegriffen wirst! [online]. [cit. 2018-04-02] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=WKzTk4j9JIU>

Wie man Hunde richtig streichelt? [online]. [cit. 2018-04-03] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=Wd4Rxzb9GEY>

2 gefährliche Giftschlangen in Deutschland. [online]. [cit. 2018-04-03] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=kj-rusgDkC4>

Gehirnerschütterung. [online]. [cit. 2018-04-03] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=z3bdQZ972bI>